Bill No. 3/07-08

58

2008-0210

प्रश्नवैष्णव: of नारायण दास सिद्ध -
Edited & pub. by बाबू वाराणसी प्रसाद
at काशी संस्कृत प्रेस. Loose leaves
littoprint edn., Benares,
1926 Vikram era.

(24)

1044

॥ ॥अथश्रम्मवैष्णवधर्मारम्भः॥ ॥

प्र०वै० ॥ ॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥नारायणंपरमपूरुषमादिदेवंज्योतिर्मयंशुभकरंवचराचरेशं॥ शांतंप्रणम्यशि
१ रसाद्विजपुंगवानांप्रश्नार्णवप्लवमहंप्रकरोमिशास्त्रं॥१॥ श्रीब्रह्मदासतनयजाननयःसुविद्वान्श्रीमान्गुसांयि
नृपतिर्यदुनाथभक्तः॥वाराहताजिकमुकुंदमतंसमीक्ष्य नारायणःपरमशास्त्रमिदंचकार॥२॥प्रष्टाप्रणम्यहरि।
मिंद्रककुप्प्रमुखस्थोज्योतिर्विदंसकलशास्त्रकलाविदग्धं॥आहूयसद्गुविहितंफलपुष्परत्नहस्तःप्रसन्नवच
नैःसकृदेवपृच्छेत्॥३॥लग्नेचरेचहृतलाभकरणस्यदार्थनाशोगदक्षयगमागमबंधमोक्षाः॥प्रष्टुर्भवंतिपरच
क्रमुपैतिशीघ्रंकल्याणवृद्धिकलहोपशमाश्चनस्युः॥४॥लग्नेस्थिरेनष्टमथास्पदार्थलाभोगमागमगदक्ष
यबंधमोक्षाः॥नस्युर्नचैतिपरचक्रमनर्थनाशःकल्याणवृद्धिकलहोपशमाभवंति॥५॥द्व्यंगोदयेहृतधनाप्ति प्रश्न०
रभीष्टवस्तुप्राप्तिश्चिरेणगमनागमबंधमोक्षाः॥प्रष्टुर्भवंतिपरचक्रमुपैत्यवीर्यंरोगीचजीवतिकलिःशमनेतु १
भूयः॥ ॥६॥ ॥स्थिरोदयेचंद्रमसिस्थिरस्थितेद्व्यंगेहिमांशोद्वितनूदयेपिच॥चरोदयेशीतकरेचरेभ
तथाफलंविशेषात्प्रथमोदितंभवेत्॥७॥सौम्यग्रहैर्नवमपंचमकंटकस्थैःपापैस्त्रयाष्टमचतुष्टयवर्जितैस्त्र॥

सर्वार्थकार्यसुखसिद्धिरभीष्टलाभो व्यस्तं भवेत्सकलमेव विपर्ययेण ॥ ८ ॥ शीतांशुशुक्रसुरवर्चितानामेको निजो-
च्चभवनं प्रपश्येत् ॥ लग्ने तदा स्थानसुखार्थलाभात् समुन्नतिं चाशु समेति मर्त्यः ॥ ९ ॥ गुरौ विलग्ने तपनेंबरस्थे प्र-
शस्तपुमान् सौख्यजयौ च राज्यं ॥ सुकार्यसिद्धिं क्षितिवस्त्रपानभोज्यास्पदार्थान् लभतेनुरूपान् ॥ १० ॥ युग्मे सिते ज्यो श-
शिजो विलग्ने मेषूरणे भूमिसुतो यदा स्यात् ॥ प्रशस्तपुमानुवित्तजयौ च राज्यस्थितिं च सौख्यं लभते तदानीं ॥ ११ ॥ सिं-
होदये तीव्रकरेण दृष्टे पापैर्विहीने गुरुसंयुते च ॥ दुर्गेश्वरः शत्रुबलः स्ववीर्यान्निर्जित्य राज्यं सुचिरं करोति १२
स्वोच्चस्थसद्ग्रहे लग्ने स्वोच्चस्थोऽन्यः शुभग्रहः ॥ पश्येत्प्रशस्तसुखं वित्तराज्यवृद्धिं समाप्नुयात् ॥ १३ ॥ केंद्रत्रिकोणे-
शु विलग्ननाथः शुभग्रहैः सौम्यनिरीक्षितश्च ॥ चंद्रे स्थशाले च नृणां प्रकुर्यात् क्षेमार्थलाभं शुभकार्यसिद्धिं ॥ १४
मित्रे स्थितो मित्रग्रहे विलग्ने शुभग्रहश्चाशु करोति पुंसां ॥ सुकार्यसिद्धिं विजयं समृद्धिं नष्टार्थलाभं परमां च मै-
त्रीं ॥ १५ ॥ लग्ने गुरौ स्थानसुखं वराऽर्थलाभः सुविद्यार्थसुखाप्तिरिंदुजे ॥ शुक्रे विलग्नेऽर्थसुखास्पदाप्तिः सूर्येभवं का-
र्यविनाशरुग्भयं ॥ १६ ॥ लग्नस्थितं भूमिजमर्कपुत्रः पश्येद्यदा शत्रुहशात्तदा स्यात् ॥ चौराग्निपं राजभयं विपत्तिः

प्र० चै० स्त्रीभिः कलिर्वाग्निभयाभिघातः ॥१७॥ मंदे विलग्नेर्ककुजेंदुदृष्टे विरोधकार्यार्थविनाशरोगाः ॥ गुरौ विलग्ने श
२ शिसूर्यभौमैर्दृष्टेभिघातः कलहो भयं स्यात् ॥१८॥ लग्ने व्ययेरंध्रगृहेश शांकः पूर्णोप्यनिरोधनकार्यसिद्धिकृत्
॥ बुधे विलग्ने शशिपापदृष्टेर्थाग्निस्त्वनर्थोपि भवेद्दंशयात् ॥१९॥ सर्पाग्निशस्त्राद्यमिहोदयस्थं द्रेष्काणम
कौथकुजः प्रपश्येत् ॥ मध्याह्नकाले त्वनलाभयं स्याच्चंद्रे षष्ठयस्थे त्वगदी विनश्येत् ॥२०॥ लग्नस्थितचंद्रमथोष्ण
रश्मिं पश्येद्यदा सर्वसुतस्तदानीं ॥ कार्यार्थनाशो भयमुग्नमुग्नारोगाभवेयुः खलु पृच्छकानां ॥२१॥ क्रूरग्रहा हा
दशाधामसंस्थाः सर्वेश्च वालाभगतावलाद्याः ॥ विलग्नजामित्रविनाशगा वा सर्वार्थकार्यास्यदनाशदाः स्युः ॥
॥२२॥ लग्नेश्वरः छिद्रपतीस्थशालकृद्रंध्रेथ चंद्रेणसुतोम्कजि भदः ॥ षष्ठस्य भ्रात्मानमरिं निजात्मनः कुर्या राम०
द्यर्यं भ्रात्यगतस्वसंततं ॥२३॥ लग्नस्थितं शीतकरं प्रपश्येत् पापो नभस्थो मदनस्थितो वा ॥ प्रष्टुस्तदा स्यान्नसु २
खार्थनाशो रोगोथवा मृत्युभयाभिघातः ॥२४॥ दृष्टोदयाधर्मगृहेथ पंचमे यदा कुजः सूर्यसुतोथ भास्करः ॥ प्रष्टु
र्विदेहदुर्भिक्षतो पसर्पणं नास्त्यर्थलाभोस्ति धनात्मसंक्षयः ॥२५॥ लग्नास्तधर्महिबुकात्मजरंध्रकर्मदुश्चिक्यगा

बलसुताः स्युर्भग्नहेन्द्राः ॥ कार्याभिघातमसुभं सुखवित्तनाशं कुर्युर्विरोधिकलहं परिपृच्छकानाम् ॥ २६ ॥ ल
ग्नाष्टवित्तात्मजकंटकेस्थाः पापा नसौम्यैः सहितेक्षिता स्युः ॥ कार्याभिघातं जयवित्तनाशमभिष्टार्थनाशं च भयं प्रकुर्युः ॥
॥ २७ ॥ पापेस्तनुस्थैः कलहांगपीडाजामित्रसंस्थैर्गमनावरोधः ॥ कर्मस्थपः कर्मगतैः सुखस्थैर्विरोध सौख्यमस्तपस्त
द्युभेशाः ॥ २८ ॥ चरोदये पापयुतेचपापे दृष्टे स्रकार्यार्थसुखास्पदानां ॥ नाशो भवेत्सर्वशुभक्रियाणामष्टस्तया ।
स्थैर्यराशिव प्रशस्ताः ॥ २९ ॥ लग्ने गुरोः स्थानसुखार्थलाभो बुधस्य विद्याधनधीसुखाप्तिः ॥ शुक्रस्य लग्ने शुभकार्य
सिद्धिः स्त्रीभोगसौख्यास्पदवित्तलब्धिः ॥ ३० ॥ मोद्वेगचिंताकलहाः शुभानि स्युर्मंदलग्ने न रणे रसौख्यं ॥ भौमस्य
रुकुसर्वविरोधवादीविधोः परान्नादामनाश्रमः स्यात् ॥ ३१ ॥ नीचस्थितास्त्वास्तमितांश्च पापयुक्तास्तथा श
त्रुजिताविरूक्षाः ॥ बलेनहीनास्त्वणवश्च नस्युः कर्तुं स्वकार्यं खचराः समर्थाः ॥ ३२ ॥ तिथ्य १५ र्क १२ वस्व ८ श्व ७
नवा ९ ग ७ नंदा ९ र्का १२ श्रेरिनाद्याः क्रमशोग्र पृष्ठयोः ॥ ह्यावित्यशालं कुरुतः शुभोस्मिन् कंबूलयोगो यदि चंद्रमा भ
वेत् ॥ ३३ ॥ रवि १५ चंद्र १२ भौम ८ बुध ७ गुरु ९ शुक्र ७ शनि ९ राहु १२ केतु १२ त्रिभिर्न्नहैः कंबूलयोगः स्यात् एभिरंशैः

प्र०वै० रधिके रीसरफयोगः स्यात्‌ इत्थशालो मुथशिलो ऽत्र ये यो योगः स कार्यकृत्‌ ॥ ईसराफो मुसरिफस्त्वित्थशालस्तु पाङ्कवे

३ त्‍॥३४॥ ताजिकशास्त्रे योगसंज्ञा॥ ॥अथ भूतं भवति भविष्यति च मम किमिति पृच्छायां॥ ॥लग्नेश्वरे लग्नगतः शु

भग्रहे दृष्टे सुतः स्याद्दुदितोधिकारवान्‌॥ प्रभुर्निहन्यादखिलानुपद्रवान्‌ शरीरदोषांश्च सुखार्थदृज्जिदः॥३५॥ शुभेस्व

राफे त्वशुभं व्यतीतं भवन्‌ शुभं सौम्यखगेस्थशाले॥ भावीस्थशाले शुभखेचरस्य शुभं भविष्यत्सुदयाधिनाथे॥३६॥ ४

पापेसराफे त्वशुभं व्यतीतं भावीस्थशाले त्वशुभग्नहस्य॥ कष्टं भविष्यत्सुदयाधिनाथे पापेस्थशाले त्वशुभं भुनक्ति॥

३७॥ अमुकं मदीयं कार्यं कदा भविष्यतीति पृच्छायां ॥ पश्येद्धि लग्नं यदि लग्ननाथः कार्याधिपः कार्यगृहं प्रपश्ये

त्‌॥ कार्येश्वरो लग्नगतः स्वपश्येल्लग्नेश्वरं सिद्धिमुपैति कार्यं॥३८॥ कार्यस्थितौ चंद्रविलग्ननाथौ शुभेक्षितौ का एम०

र्यकरौ भवेतां॥ लग्नस्थितौ लग्नपकार्यनाथौ कार्यस्य सिद्धिं कुरुतस्तदानीं॥३९॥ कार्यस्थितौ लग्नपकार्यनाथौ चंद्रा ३

न्वितौ चेत्कुरुतस्तदानीं॥ तत्कार्यसिद्धिं शुभवीक्षितौ च पापाभिदृष्टौ विबलौ न थाल्पां॥४०॥ असन्तियोगे॥ ॥

यस्मिन्नहस्युदयमेष्यति कार्यनाथो दृष्टस्य यस्योदयपतिं युगपच्च कार्यं॥ कार्येश्वरो द्यपयोश्च यदेत्थशालस्तस्मि

न्द्रिनेखलुभविष्यतिकार्यसिद्धिः॥ ४१॥ कार्येश्वरेणेक्षितिलग्ननाथंलग्नंचतत्कार्यविनाशमादिशेत्॥ संचिंत्यसर्वंत्वि
ह पृच्छकस्यफलंवदेत्पूर्वंमुदीरितंबुधः॥ ४२॥ मयानिदेशाद्रचितंसुशास्त्रंत्रैलोक्यनाथस्यजनार्दनस्य॥ स्वयंमु
कुंदेनचसत्यमुक्तंतस्मादिदंवैहनवसंज्ञमासीत्॥ ४३॥ ॥ इतिश्रीवत्सदाससुतनारायणदाससिद्धविरचितेवै
हनवशास्त्रेशुभाशुभकार्यसिद्धिनामप्रथमोध्यायः॥ १॥ ॥ अथधनलाभप्रश्नफलम्॥ ॥ लग्नाधिनाथेनहिमां
शुनावायदीक्ष्यशालंकुरुतेधनेशः॥ स्वोच्चादिगःसौम्ययुतेक्षितःस्यात्प्रष्टुःस्वलाभंसहसाप्रकुर्यात्॥ १॥ शीतां
शुलग्नेश्वरवित्तनाथाःपरस्परंसंयुतवीक्षितास्युः॥ धनत्रिकोणेष्वयगाःसदास्युस्तदार्थलाभंप्रवदेन्नराणां॥ २
॥ शशांकजीवज्ञसितावलाढ्याविनाथधर्मात्मजकंटकस्थाः॥ स्वोच्चादिगाःस्युर्नचपापयुक्ताःकुर्वंतिलाभंप्रचुरं
सुशीघ्रं॥ ३॥ स्वोच्चेविलग्नेहिबुकेनिजोच्चस्वोच्चस्थितेपुत्रगृहेशुभेक्षिते॥ स्वोच्चस्थितेलाभगतेचशुक्रेनप्रष्टुभिर्नो
मपुराद्विलभ्यते॥ ४॥ लग्नेश्वरःस्वर्क्षगतोविलग्नेनिरीक्ष्यमाणोगगनाधिपेन॥ कुर्यान्नृपाल्लाभमिहप्रभूतंप्रष्टुःसु
भैःपापखगैस्तथास्य॥ ५॥ शीतांशुलग्नेश्वरवित्तपानांकंबूलयोगेप्रचुरार्थलाभः॥ स्वोच्चेस्वगेहेचसुहृद्गृहेलग्नेथवे

रिभेस्वल्पतरंनवास्यात्॥ ६॥धनेश्वरोलग्नगतः कुटुंबेलग्नेश्वरस्याद्धनदोनराणां॥लग्नार्थपौवित्तगतौविलग्ने
वित्तोदयेशौसुखवित्तदौस्तः॥७॥लग्नेश्वरःस्वर्क्षगतोविलग्नेलाभेविधुर्लाभपसंयुतःस्यात्॥शीघ्रंप्रकुर्यात्प
रिपूर्णदेहःकार्यार्थसिद्धिंसुखवित्तलाभम्॥८॥लग्नेश्वरोलाभगतोविलग्नेलाभेश्वरोलग्नगतावुभौचेत्॥प्राप्तो
दयेशौवयलाभसंस्थौहाविस्यशालंकुरुतेर्थदौस्तः॥९॥लग्नेशवित्ताधिपतीविलग्नेनिरीक्ष्यमाणौगुरुचंद्रमो।
भ्यां॥शुभौचतौवार्पयुतौविशेषात्लाभंप्रभूतंकुरुतोनराणां॥१०॥शीतांशुवित्तेशविलग्ननाथावित्तस्थिताःस्युर्व
लिनोविशेषात्॥प्रभुःप्रकुर्युःप्रचुरार्थलाभंवित्तेथजीवःक्षितजेंदुजोवा॥११॥पूर्णःशशांकोवृषकर्कसंस्थितो।
निरीक्षितोवासहितःशुभग्रहैः॥पापैर्विहीनोगगनार्थलाभगःप्रभुःप्रभूतार्थसुखास्पदप्रदः॥१२॥देवेज्यचं। राम०
द्रात्मजभार्गवाणामेकोपितुंगेस्वगृहेवलाढ्यः॥लग्नेधनेकर्मणिवात्रिकोणेस्थितःप्रकुर्यात्स्वहसार्थलाभं ४
१३॥स्वोच्चेस्वगेहेबलवान्सुदेहःशुक्रोबुधोदेवगुरुर्यदास्यात्॥चंद्रेक्षितोलाभगृहंप्रयातःप्रभुःप्रकुर्याद्बहुवि
त्तलाभं॥१४॥शुभग्रहाःकेंद्रगताबलान्विताःसद्योर्थलाभायसुकार्यसिद्धये॥पापग्रहाःपंचमधर्मे केंद्र

गादारिद्र्यदुःखायभवंतिपृच्छतां॥१५॥शुभेक्षितेधर्मगृहेशुभसंयुतेलाभोभवेत्प्रचुरभीष्टवस्तूनां॥अचिंतिता
नामचिरेणदैवतःपापग्रहेस्तत्रगतेऽल्पकःसंप्रसमः॥१६॥लग्नेशवित्तेश्वरयोश्चनक्तंयोगेन्यमर्त्याद्धनमेतिपृ।
च्छकः॥वित्तंचविंदेद्यमपाश्वयोगेद्वयोश्चपापार्दितयोर्नवित्तभाक्॥१७॥वित्तेश्वरेलग्नमुपैतिलग्ननाथेत्थशालं
कुरुतेप्यदावा॥सौम्यग्रहैर्युक्तनिरीक्षितःस्यात्प्रचुरस्तदासर्वधनस्यलाभः॥१८॥लाभेश्वरेलग्नमुपैतिलग्नना
थेत्थशालंकुरुतेतदास्यात्॥विनष्टदम्भस्यर्थसुमित्रलाभोभूयाच्चमानार्थहयांबराप्तिः॥१९॥लग्नेशवित्तेश्वरयो
र्द्वयोःपृथक्क्रूरेत्थशालस्थितयोर्नसद्ग्रहैः॥बलान्वितैःसंयुतदृष्टयोस्तदाप्रचुरहीनान्नेर्मरणंक्वचिद्भवेत्॥२०॥
क्रूरैर्हीनस्यैःशुभदृष्टयुक्तेदूरेचिरादल्पधनस्यलाभः॥पापेक्षितेवित्तगतेश्चपापैर्हीनस्यनाशश्चिरसंचितस्य॥
२१॥लग्नेशवित्ताधिपतीत्थशालोयस्मिन्हिभावेशुभवीक्षितःस्यात्॥तन्वर्थभभ्रातृसुहृत्सुतारिजायामृति
हारजएतिलाभं॥२२॥धर्मेव्ययधर्माद्गुरुनेक्षितौशाद्धाभेस्वमित्राद्व्ययगेव्ययादेः॥लग्नेशवित्ताधिपतीत्थशाले
रंध्रेधनाप्तिर्वधवंधयुद्धात्॥२३॥ ॥इतिधनलाभः॥ ॥अथराज्यलाभप्रश्नः॥ ॥बह्वात्मजातीयगजाश्वपति

प्र०वै० कोणादिशुक्रस्यहिपृच्छकस्य ॥ राज्यस्यलाभोभवतिप्रकर्षात्प्रभावमंत्रोद्यमसंयुतस्य ॥ २४ ॥ लग्नेंबरेशःशुभखेचरश्चेः
५ द्धशांकलग्नाधिपतीनभःस्थौ ॥ स्ववीर्ययुक्तौशुभवीक्षितौस्तःप्रष्टुस्तदास्यात्खलुराज्यलाभः ॥ २५ ॥ लग्नाधि
नाथेनहिमांशुनावायदीत्थशालंकुरुतेंबरेशः ॥ शुभःस्वतुंगादिगतोंबरंचेत्पश्येत्तदास्यात्खलुराज्यलाभः ॥ २६ ॥
हिमांशुकर्माधिपलग्ननाथामेमूरणस्थाःशुभवीक्षिताश्च ॥ स्वोच्चादिगाःस्युःशुभखेचराश्चेत्प्रष्टुःप्रकुर्युर्ध्रुवराज्य
लाभं ॥ २७ ॥ देवार्चितेवीर्ययुतेशुभान्वितेसौम्येक्षितेवाप्यशुभैरसंयुते ॥ निशाकरेमध्यबलेथवाबलेराज्यंभवेच्चक्र
मणेनपृच्छतः ॥ २८ ॥ लाभंगुरोर्ज्ञस्यविलग्नमिंदोस्तत्तीयमर्कस्यतपःशनेर्व्ययं ॥ भौमस्यषष्ठंचभृगोःसुतंसंप्राहुर्म्न
हाणांस्वगृहंचहर्षदं ॥ २९ ॥ कर्मबंधुधनंचेंदोःस्त्रकर्यंज्ञस्योदयंरवेः ॥ द्यूनंभौमस्यधर्मंस्त्रींशनेःप्राहुश्चहर्षदं ॥ राम०
३० ॥ विलग्नलाभास्तसुतारिसप्तमंनरग्रहाणांदिवसंचहर्षदं ॥ बंधुस्वदुश्चिक्यनभस्तपोष्टमंयोषिद्ग्रहाणांरज ५
नीचहर्षदा ॥ ३१ ॥ हर्षस्थितेकर्मपतौशुभग्रहेस्वतुंगराश्यादिगतेनथोहिते ॥ शुभेक्षितेकेंद्रधनत्रिकोणगेराज्यस्य
लाभोस्तिशुभेविलग्नगे ॥ ३२ ॥ लग्नेश्वरःस्वर्क्षगतोविलग्नेस्वतुंगनाथेननिजोच्चगेन ॥ दृष्टस्तदाप्रष्टुरभीष्टराज्यलाभो

६ भवेद्भूमिपतेः क्रमेण॥३३॥स्वोच्चस्थितो लग्नगतः शुभग्रहः शेषैस्त्रिकोणायगतैर्बलान्वितैः॥ अचिंतिता राज्यपदा॥
प्तिरुन्नतिः स्यादलिकास्वर्क्षगग्रहादिसंस्थितैः॥३४॥मीनोदये भार्गवजीवसंयुते लाभे कुजे राज्यपदाप्तिमादिशेत्तत॰
वृषोदये सौम्यहिमांशुभार्गवैः केंद्रे गुरौ स्युः खलु राज्यसंपदः॥३५॥शुभेक्ष्यशालौ नवमो विलग्ने राज्यप्रदः स्वोच्चगग्रहादि
संस्थः॥लग्नेश्वरे स्वर्क्षगते विलग्ने स्वोच्चे कुजे स्यात्खलु राज्यलाभः॥३६॥केन्द्रे हिमांशुः स्वगृहे स्वतुंगे वापीक्ष्यशालं
कुरुते स्वपेन॥लग्नाधिपेनाथ चतुष्टयस्थः प्रपुष्टदास्यात्खलु राज्यलाभः॥३७॥केंद्रस्थिते शीतकरे बलाढ्ये शुभै
र्युते क्रूरविवर्जिते च॥शुभेऽपि वा स्यात्खलु राज्यलाभश्चंद्रे बलेनीचगते न राज्यं॥३८॥पापार्दिते लग्नपतौ च चन्द्रे देवा
र्विजिते पापनिपीडिते च॥देवात्तदानीं खलु पृच्छकस्य समीपभूमौ हरतीह राज्यं॥३९॥यस्मिन्ग्रहे लग्नपतिस्तदीशः
शुभेग्रहे स्याच्छुभकार्यसिद्धिः॥नीचस्थिते वास्तमिते शुभर्क्षे तस्मिन्न कार्ये शुभसिद्धिमेति॥४०॥लग्नाधिनाथे व्यय
षष्ठगे वस्ते नीचेथ्य पापव्ययपेक्ष्यशालगे॥केन्द्रे ष्टमे वाप्य शुभग्रहैस्तथा राज्यस्य लाभान्नृपतेश्च बंधनं॥४१॥व्ययेश
पापोदयपेक्ष्यशाले खेराज्यमध्ये नृपतेश्च बंधः॥लग्ने सुखेल्पश्चमदेन्यगेहे भराशयमास्याच्छुन्नृपः स्वराज्यात्॥४२॥

प्र॰वै॰ लग्नेशकार्येश्वरयोः समागमः फलस्य चश्रंपत्सुभरवेद्वयोर्द्वयोः॥ तयोश्च पापग्रहयोश्च संगमः प्रष्टुर्भवेदल्पककार्यसिद्ध
६ ये॥४३॥ इति राज्यलाभः॥ नृपमंत्रिस्नेहे॥ लग्नेशजामित्रपतीत्थशालेकंबूलयोगोयस्तुभेक्षितेच॥ सुस्नेहहष्यान्नृ
पमंत्रिणोस्तुः सप्रेममैत्रीशुभवित्तलाभः॥ ४४॥ अथराज्यंबलंस्थिरंचेतिप्रश्ने॥ चंद्रेत्थशालेंबरपेस्वगेहगे शु
भेक्षितेनास्तिसुराज्यविच्युतिः॥ केन्द्रस्थितेस्वोच्चगृहादिगेगुरौ राज्यच्युतिर्नास्ति तदित्थशालगे॥ ४५॥ चतुष्टये
कर्मपलग्ननाथयोः सुमंदराकोस्तियदीत्थशालयोः॥ तदास्थिरं राज्यमिहेव भूपतेरतोन्यथास्मादिहराज्यमस्थि
रं॥४६॥ कर्मेशशीतांशुविलग्नपानांकंबूलयोगेनहिराज्यविच्युतिः॥ भूमावमीषामिसराफयोगेवावामभार्गेन्नपते।
च्युतिर्भवेत्॥४७॥ लग्नेश्वरेनीचपतीत्थशीलेराज्यच्युतिर्नीचधिपान्नृपस्य॥ खपेननीचाधिपतीत्थशालेस्याद्रा राम॰
ष्ट्रमस्यक्षितिपस्यशून्यं ४८॥ लग्नेश्वरेधर्मतृतीयगेतत्स्वामीत्थशालेन्नृपराज्यविच्युतिः॥ लग्नेशखाभ्यामिस ६
राफयोगेकेन्द्रस्थितेराज्यमियान्नुनेश्च्युतं॥४९॥ नृपदर्शनंममभवेन्नवेतिप्रश्ने॥ लग्नाधिपेनायदिवाकरे
पायदीत्थशालंकुरुतेंबरेशः॥ तदानरेन्द्रस्यगृहेप्रयाणात्स्माद्दर्शनालापनमन्यलाभः॥ ५०॥ लग्नेशलाभाधि

पतौस्यशालेसुखेहहस्थाश्चतयोर्हयोश्च॥शीघ्रंनरेन्द्राद्धनवाहनाप्तिःस्याच्छत्रुहस्थ्याछुभयोस्त्रिरेण॥५१॥लग्ने
शलाभाधिपशीतगूनांकंबूलयोगःस्थिरभेचतुष्टये॥नृपाच्चिरादूरिधनस्यलाभश्चरेसकन्मध्यत्तरेहिदेह
गे॥५२॥देवार्च्चितेक्रूरनिपीडितेस्यादाशाप्रणाशःशुभसंयुतेच॥तस्मिंनिजोच्चादिगतेवलाढ्येकेन्द्रस्थितेपूर्णफ
लान्पाशा॥५३॥केन्द्रेस्वोच्चेगुरौपूर्णापादोनाशास्वराशिगे॥स्वहृदस्थेभवेदर्द्धास्वल्पाकेंद्राद्वहिस्थिते॥५४॥
॥ ॥इतिश्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदासमिश्रविरचितेवैद्यवशास्त्रेधनलाभराज्यलाभनृपमंत्रिस्नेहराज्य
स्थिरनृपदर्शनलाभप्रश्नेद्वितीयोध्यायः॥ ॥२॥ ॥अथजयपराजयप्रश्ने॥ ॥अथप्रवक्ष्येनृपतेर्जिगीषोर्यु
द्धेजयंचाप्यपराजयंच॥दृष्टेववेदेत्मस्क्षविलग्नयोगेस्त्तांयोगचर्यांचवराहशास्त्रात्॥१॥शुक्रोदयेसुरगरौतनयेसु
खेवेत्तेस्थर्येत्नतीयभवनेभवगेश्चशेषैः॥प्रष्टान्नृपोरिपुगणांश्चविजित्यसुद्धेसिद्धार्थजातमभवनंसमुपैत्तिशीघ्रं॥
२॥मंदारयोस्तनुगयोस्तनयेसुरेज्येलाभेथखेज्ञसितयोस्तपनेनभःस्थे॥प्रष्टुर्जयःखलुभवेत्समरेप्रकर्षाद।
स्मिन्स्थितेनिधनगेवशमेतिशत्रुः॥३॥लग्नेगुरौशशिनिकर्मणिषष्टगेर्केमष्टुर्भवंतिविजयेश्रितसिद्धलाभाः॥जीवो

प्र०वै० द्येभृगुसुते रिपुगेष्टमस्थेर्के वा विधौ विजयसिद्धि धनागमाः स्युः॥४॥ लाभेरवौ नभसि भूमिसुते तृतीये मंदे विधौ
७ रिपुगृहे तनुगे भृगुशेषैः॥ प्रष्टुर्नृपस्य सुखसिद्धिजयार्थलाभसाम्राज्यवाहनबलार्थसमृद्धयः स्युः॥५॥ मंदार
योर्नभसि लाभगते सुरेज्ये लग्ने च शुक्रबुधयोर्जयसंपदः स्युः॥ शुक्रे सुलग्ने शशधरे निधने सुखे तु केंद्रे गुरौ च
नृपतेर्जयसिद्धिलाभाः॥६॥ लग्ने गुरौ तीक्ष्णकरे बरस्थे चन्द्रे कलत्रे थर सात्तलेवा॥ प्रष्टुर्जयस्थानसुखार्थलाभरा
ज्याप्तयः स्युर्नियमेन शीघ्रं॥७॥ लग्ने गुरू तृभृगुजैः शनिभौमसूर्यैर्दुश्चिक्यगैर्युधि भवेद्धि जयो नृपस्य॥ लाभे च क
र्मणि दिवाकरभौममंदैर्लग्ने गुरावथ सिते विजयो रणे स्यात्॥८॥ लग्ने सुरेज्ये शशिनोस्तपनें वरस्थे मंदारयोरि
पुगृहे बलयुक्तयोश्च॥ शुक्रज्ञयोर्व्ययगयोश्च भवंति राज्ञः प्रष्टुर्ध्रुवं विजयसिद्धिशुभार्थलाभाः॥९॥ शीर्षो ए०म०
दये शुभसुहृद्‌गृहयुक्तदृष्टे लग्ने शुभैर्बलिभिः शुभवर्गलग्ने॥ सौम्यैर्ग्रहैः सुतचतुष्टयधर्मसंस्थैः प्रष्टुर्भवेद्धनज ७
यश्चित्तकार्यसिद्धिः॥१०॥ गुरौ विलग्ने रविजे तृतीये लाभे रवौ भूमिसुते च षष्ठे॥ ज्ञशुक्रयोः कर्मणि तुर्यदंदौ प्रष्टु
र्नरेन्द्रस्य जयो रणे स्यात्॥११॥ लग्ने गुरौ शीतकरे कलत्रे शुक्रज्ञयोर्व्योम्नि रसातले वा॥ त्रिलाभषष्ठेष्वशुभग्रहेषु

प्रभुक्षितीशस्यरणेजयःस्यात्॥१२॥लग्नेभगौचंद्रसुतेकुटुंबेकेन्द्रेगुरौतिग्मकरेतृतीये॥मंदारयोर्लाभरिपु
स्थयोश्चप्रभुःक्षितीशस्यजयोरणेस्यात्॥१३॥लग्नेगुरौशीतकरेवियस्थेशुक्रज्ञयोर्बंधुसुतस्थयोश्च॥षष्ठेर
वौ चायगयोःकुजार्क्योःप्रभुर्जयोभूमिपतेर्ध्रुवंस्यात्॥१४॥लग्नेगुरौकर्मगतेर्कपुत्रेशुक्रज्ञयोस्तुर्यसुतस्थ
योश्च॥षष्ठेरवौप्रभुरलंनृपस्ययुद्धेजयोराज्यधनान्नयःसु॥१५॥केन्द्रेगुरौखास्त सुखेषुचन्द्रेलाभेच
तुर्येभृगुजेबुधेच॥केन्द्राष्टवर्ज्यैरशुभग्नहेन्द्रैःप्रभुःक्षितीशस्यरणेजयःस्यात्॥१६॥शुक्रोदयेदेवगुरौ
कलत्रेषष्ठेकुजेशीतकरेचतुर्थे॥शनौतृतीयेचनरेश्वरस्यप्रभुर्जयःस्याद्धनवाहनाप्तिः॥१७॥लग्नेभृ
गौचंद्रसुतेनभःस्थेषष्ठेकुजेदेवगुरौकलत्रे॥लाभेरवौशीतकरेकुटुंबेप्रभुक्षितीशस्यरणेजयस्यात्॥
१८॥जीवोदयेशशिधरेसहजेकलत्रेसौम्येरवौरिपुगृहेगगनेमहीजे॥लाभेशनौभृगुसुतेहिबुकेनृप
स्यप्रभुर्भवंतिविजयवाहनकोशलाभाः॥१९॥लग्नेगुरौभूमिसुतेतृतीयेबुधेकलत्रेभृगुजेष्टमेच॥ष
ष्ठेरवौप्रभुरलंनृपस्यपुद्धेजयोराज्यधनान्नयःसु॥२०॥शुक्रेविलग्नेरवीजेतृतीयेधर्मेगुरौशीतकरे

मं॰वै॰ चषष्ठे॥लाभेर्थवात्रिचकुजेनभःस्थेमृत्युर्नरेन्द्रस्यजयोरणेस्यात्॥२१॥सुखेविधौदेवगुरौविलग्नेत्तशुक्रयोःसप्त
८ मस्थयोश्च॥षष्ठेथवालाभतृतीययोश्चसौरारयोःप्रचुरलंजयःस्यात्॥२२॥गुरौविलग्नेतपनेरिपुस्थेसुखेत्त
भृग्वाहिमगौकल त्रे॥मंदारयोर्भ्रातृभवस्थयोःस्यान्मृत्युःक्षितीशस्यजयःसमाजे॥२३॥स्वोच्चेगुरौलग्नग
तेस्वतुंगेसूर्येभवस्थेःशशिसौम्यशुक्रैः॥मंदारयोर्भ्रातृरिपुस्थयोःस्यान्मृत्युःसुसाम्राज्यमलंनृपस्य॥२४॥
लग्नेगुरौशीतकरेकलत्रेशुक्रज्ञयोःकर्मणिलाभगेर्के॥मंदारयोर्भ्रातृरिपुस्थयोःस्यान्मृत्युःनरेशस्यजयोम
हाजौ॥२५॥लग्नेश्वरेद्रोस्थशुभेत्थशालयोःमृत्युःप्रयाणंशुभवित्तदंभवेत्॥स्वोच्चादिगेवित्तपतौबला
न्वितेपानाद्भवेयुःशुभसिद्धिसंपदः॥२६॥लग्नाधिपेहोरशुभेत्थशालयोश्छिन्नेद्भवेद्भूरिभयंमहीपतेः राम॰
॥क्रूरेधनस्थेह्यधिकारवर्जितेभवेद्दनिष्टंनृपपृष्ठगामिनां॥२७॥भौमेधनस्थेह्यधिकारहीनेरणाद्भु। ८
त्ताशनाद्धकटाद्भयंस्यात्॥सौरेचचौरात्सलिलाद्भयंचसूर्येग्निसुह्यान्नृपपृष्ठगानां॥२८॥कंबूलयोगेत्व
शुभग्रहाणांधनेभवेन्नःसुभयंनराणां॥धनाधिनाथेस्तमितेचनीचेयानंह्यभद्रंविफलंचविद्यात्॥२९॥

कुजार्किचन्द्रैः सुतधर्मलग्नगैः प्रभुः प्रभंगो युधि भूपतेर्भवेत् ॥ लग्ने यमे ह्युोः क्षितिजेन दृष्टयोर्युद्धे मतिः स्या
द्गमनान्महीपतेः ॥ ३० ॥ मंदारयोः छिद्रगयोर्विलग्ने सूर्येरणे मृत्युमुपैति भूपतिः ॥ अस्मिन्नयोगे व्ययमृत्युसं
स्थे चन्द्रे स सूर्ये यदि रणे मृतिर्भवेत् ॥ ३१ ॥ शीतांशुभौमेन्दुसुतैः कलत्रे प्रभुर्विनाशः समरे प्रयाणात् ॥ शुक्रार
योर्लग्नगयोर्नृपस्य प्रभुर्भवेत्स्कंदयशः शत्रुवृद्धिः ॥ ३२ ॥ चन्द्रारयोर्लग्नगयोर्यमेन संदृष्टयोः स्यात्समरे प्रभं
गः ॥ पापग्रहैः पंचमलग्नसंस्थैः प्रभुः समाजेत नृपस्य मृत्युः ॥ ३३ ॥ रंध्रास्तयोस्तीक्ष्णकरे शशांके लग्न
स्थिते चात्र विपर्ययाद्वा ॥ प्रभुर्नृपस्याशुभवंति यानाद्रणे भयत्रासवधोग्रबंधाः ॥ ३४ ॥ पापग्रहैर्द्वित्रीचतु
ष्टयस्थैः सौम्यग्रहैर्वीर्यविवर्जितैश्च ॥ चन्द्रेऽष्टमस्थे समरे प्रयाणात्प्रभुर्भवेयुर्बधबंधघाताः ॥ ३५ ॥ ल
ग्नेरवौ शीतकरे कलत्रे मंदारयोरष्टमसंस्थयोश्च ॥ बुधेत्तजीवेसमरे समंत्री राजारिणाक्रम्प निहन्यतेसः
३६ ॥ लग्ने त्रभान्वोर्मदने कुजेन्द्वोर्भंगः स्यभेदो युधि पार्थिवस्य ॥ मंदारयोर्द्यूनगयोर्विलग्ने चंद्रार्कयोः
स्यात्समरे प्रभंगः ॥ ३७ ॥ सूर्यार्किभौमैः सुतधर्मलग्नजामित्रगैर्लग्नगते च चंद्रे ॥ प्रष्टा रमाजौ सचिवेन सार्द्धं

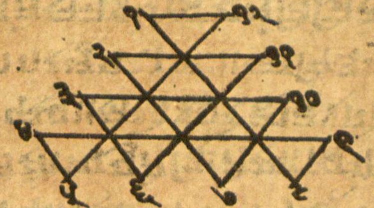
म०वै० शुक्रज्ञयोः षष्ठगयोर्विलग्ने चंद्रारयोस्तीक्ष्णकरेष्टमस्थे ॥ प्रभुर्नरेन्द्रस्य समंत्रिणः स्याद्रणे विनाशोस्त्वथ पार्थि
९ वस्य ॥ ३९ ॥ मंदार्कयोर्लग्नगयोः कुजेन संदृष्टयोः शीतकरे कलत्रे ॥ सौम्यग्रहै वीर्ययुतैर्न यस्य सेनापतेः स्यान्न
मरे प्रणाशः ॥ ४० ॥ शुभाशुभैर्योगवरैरमीभिः कार्यार्थसौख्यास्पदपृच्छकानां ॥ कार्यार्थसौख्यास्पदलाभमिष्टै
रनिष्टयोगैर्वदतद्विनाशं ॥ ४१ ॥ शुभखेटैर्वलाढ्यैश्च केंद्रधर्मात्मजस्थितैः ॥ प्रोक्तेष्वनिष्टयोगेषु फलं भिन्नं प्रजा
यते ॥ ४२ ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदाससिद्धविरचिते वैष्णवशास्त्रे राज्ञो दिग्विजयप्रश्नेस्त्वत्री
योध्यायः ॥ ॥ १३० ॥ ॥ अथ स्थायियायिजयपराजयप्रश्ने० ॥ ॥ भूपालयोर्नागरयायिनोर्द्वयोर्मध्ये नयोर्जेष्यति
कोत्र संयुगे ॥ युद्धं भविष्यत्यथ संधिरेतयोः प्रश्ने कृते मंत्रिभिरादिशेद्बुधः ॥ १ ॥ विलग्नलग्नाधिपतिः पुरेशो जामि रम०
त्रजामित्रपतिश्च यायी ॥ स्ववर्गराज्ञो जयदो वली यायान्यस्ताजिकाचार्यमतेन दिष्टः ॥ २ ॥ केन्द्रस्थितः स्वोच्चगतः ९
स्वराशिगो वलीस्यशालेपशिनोथवा रवेः ॥ आपोक्लिमस्थोस्तमितः स्वनीचगः स्ववर्गराज्ञो विजयाग्निभंगदः ॥
३ ॥ लग्नेश्वरे मंदगतेोच्चतुष्टये स्वोच्चादिगे स्यादहलवान्पुरेश्वरः ॥ जायेश्वरे वीर्ययुते सुमंदगे स्वोच्चादिगे केन्द्रगतेरि

पुर्वेली॥४॥लग्नेशजामित्रपतीस्यशालेसंधिर्भवेत्स्नेहदृशाद्द्वयोश्च॥केंद्रव्ययैकादशगैश्चसौम्यैर्द्वयोर्नलग्ने
भवतीहसंधिः॥५॥जामेशलग्नाधिपतीसराफेपरस्परंदृष्टिविहीनयोश्च॥युद्धंभवेत्केन्द्रगतैश्चपापैः क्रूराग्वि
तेकेंद्रगतेहि देहे॥६॥लग्नेश्वरेसप्तमगेबलेचरेनिरुद्यमीस्यात्सबलःसुरेश्वरः॥जामेश्वरेलग्नगतेचरेथवा
मायीभवेदुद्यमवीर्यवर्जितः॥७॥लग्नेश्वरेलग्नगतेथवास्थिरेसहायवीर्योद्यमवान्सुरेश्वरः॥जामित्रनाथे
स्मरगेस्थिरेथवायायीसहायोद्यमशक्तिमान्भवेत्॥८॥कर्मेश्वरेलग्नगतेसहायबलंभवेन्नागरपार्थिवस्य॥तु
र्येश्वरेसप्तमगेसहायबलंप्रभूतंखलुयायिनःस्यात्॥९॥लग्नेशकर्माधिपतीस्यशालेलग्नेथखेस्यत्रचनाग
रोजयेत्॥तुर्येशजामित्रपतीस्यशालेसुखेस्मरेप्यत्रचयायिनोजयः॥१०॥मेषूरणात्षड्भवनेषुचन्द्रलग्नेशसौ
म्यैश्चजयेत्सुरेशः॥रसात्तलात्षड्भवनेषुचंद्रजायेशसौम्यैश्चजयेत्प्रयायी॥११॥खात्षड्गेतनुपतौबलीनौदु
सौम्यैर्युक्तेजयेत्सुरपतिर्हिबुकात्षट्सु॥जामेश्वरेबलिनिचंद्रशुभैःप्रयुक्तेयायीजयेत्सुबलिनोर्जयतोद्वयो।
र्द्वौ॥१२॥सूर्येन्दुभौमार्कजसैंहिकेयैःसर्वैश्चतुर्भिस्त्रिभिरेवलग्नगैःहन्यात्तदास्थायिनमाशुयायीद्यूनस्थितै

प्र॰वै॰ र्योयदिनंपंपुरेश्वरः॥ १३॥ दैत्येज्यवाचस्पतिसोमपुत्रैरेकर्क्षगैर्लग्नगतैर्बलाढ्यैः॥ द्वाभ्यामथेज्येभृगुजेश्चलग्ने ह
१० न्याद्रणेयायिनंपंपुरेशः॥ १४॥ शुक्रेज्यशीतांशुबुधासुरेज्यैः सर्वैस्त्रिभिर्द्यूनगतैर्बलाढ्यैः॥ हन्याद्रणेस्थायिन
मांशुपापीसुरवास्पदस्थैश्चशुभैःसुसंधिः॥ १५॥ लग्नस्थितैः केतुमहीजसूर्यैर्जामास्थितैश्चार्कजराहुचंद्रैः॥ विप
र्ययाद्वाबलिभिश्चसौम्यैर्युद्धे ह योःसार्थिवयोःप्रणाशः॥ १६॥ कुजेस्यशालेहिमगोविलग्ने वंधोथमृत्युर्युधिनाग
रस्य॥ भौमेस्यशालेचविधौकलत्रे वंधंमृतिंवालभते प्रयायी॥ १७॥ मेषूरणात्सद्युहिमांशुपापैर्भंगोभयंस्यात्सुधि
नागरस्य॥ रसातलात्मद्युशशांकपापैर्युद्धेभयंभंगमुपैतियायी॥ १८॥ पापग्रहैः हैंस्यवरेणलग्ने यदीस्यशालं कु
रुतेसुधाकरः॥ स्थायीथवाद्वावथपापखेटैः कंबूलयोगंकुरुतस्तदारणः॥ १९॥ वक्रेबलेल्पःप्रबलेस्त्वबक्रे केन्द्रेकी रम॰
शुक्रेदतुनेरणःस्यात्॥ स्वोच्चेस्वगेहेर्ककुजेचकेन्द्रेमहारणःस्याद्दृशमेखिलेहि॥ २०॥ कुजेस्थिरे केंन्द्रगतेरणे १०
ल्पाहिदेहगेचाल्पनरक्षरेच॥ राहिस्यशालेथशिखीस्यशालेसर्वेनसंधिर्बहुशत्रुमृत्युः॥ २१॥ स्थिरोदयेके
न्द्रगतैश्चसौम्यैः स्वक्षोच्चगैर्वीर्ययुतैरपापैः॥ वर्गेशुभेलग्नगतेशशांकेशुभेस्यशालेनरणंप्रविद्यात्॥ २२॥ ॐ

शुभग्रहे मंदगतौ विलग्ने लग्नेश्वरे केंद्रपतौ स्वशाले ॥ केन्द्रस्थिते मंदगतौ बलाढ्ये स्थिरे विलग्ने च जयेत्पुरेशः ॥ :
२३ ॥ जायेश्वरे मंदगतौ स्थिरर्क्षे केंद्रस्थिते केन्द्रपतौ स्वशाले ॥ स्वोच्चादिसंस्थे ऽभ्युदिते च तस्मिन्यायी जयेद्द्यूनगतै
श्च सौम्यैः ॥ २४ ॥ लाभे धने सौम्ययुते क्षिते स्यात्पुरेशराज्ञः कटकस्य वृद्धिः ॥ छिद्रे सुते सौम्ययुते क्षिते स्यात्प्रयायि
राज्ञः कटकस्य वृद्धिः ॥ २५ ॥ सौम्यैर्विलग्नार्थभवास्पदस्थैः शुभः सहायो नगराधिपस्य ॥ लग्नेश्वरे द्वादशगे पुरे
शो नश्येत्प्रयायी स्मरपे च षष्ठे ॥ २६ ॥ लग्नेश्वरे छिद्रपतौ स्वशाले छिद्रस्थिते नागरभूपनाशः ॥ जामित्रनाथे
धनपे स्वशाले धनस्थिते नश्यति चाप्रयायी ॥ २७ ॥ चरर्क्षसंस्थौ बलवान् द्वयोर्यः प्रांते सनश्येत्प्रथमं विजित्य ॥
चरे विलग्ने रिपुपापयुक्ते दृष्टे ऽथवा नश्यति वै पुरेशः ॥ २८ ॥ लग्नेशजामित्रपयोस्त्रमध्ये भवेद्गृहो यः स्वगृहोच्च
संस्थः ॥ तद्वर्गमर्त्यान्नृपयोश्च संधिर्ज्ञेयो बुधैर्लेखकपंडिताभ्यां ॥ २९ ॥ प्रधानपुंसः सुरपूजिते स्याद्दूतो नरेन्द्रा
द्भृगुजे ऽंगनाभ्यः ॥ दौवारिकात्क्षीतकरे शनौ च दृष्ट्वा ऽत्विन्नो वापि कुजे च भूपात् ॥ ३० ॥ लग्नेशजामित्रपती स्वशा
ले लग्ने सुसंधिं कुरुते प्रयायी ॥ द्यूने च संधौ नगरेश्वरेर्थी स्वबंधुसंस्थे समतो द्वयोः स्यात् ॥ ३१ ॥ क्रूरे कलत्रे

प्र०वै० ह्युदये सुभगन हे भया मिनो मच्छु निनागरे धनं॥ विपर्ययाद्यामिन्नपश्चुरेश्वरं दुर्गा हि निःकाश्यपद्दाति चास्पदमू
११ ॥३१॥ अथ चार ज्ञान प्रश्ने॥ रवीस्यशालेशशिजे सुगुणाश्चारभ वेसुश्च कुजे सराफाल्त॥ग्रहाः शशांकेन सुताश्च
तस्मिन्पापेन्य वे षाश्च भवंति चारः॥३३॥ ॥इति श्री ब्रह्मदास पुत्र श्री नारायणदास सिद्धविरचिते वैद्यनवरत्न
विजयपराजय प्रश्ने चतुर्थो ध्यायः॥ ॥१७१॥ अथ राशि संघट्ट चक्रं॥ संघट्ट चक्रं विलिखेत्त्रिकोणं मेषादि
भिर्द्वादशराशिभिश्च॥ चतुश्चतुर्भे भवतीह तिर्यग्वेधोग्रहे भूपति संगरस्य॥१॥ मी

नाजमो र्द्वश्चिक मेषयोस्या त्कोकुंभ्मो र्गोतुलयोश्च वेधः॥ धनुर्धरल्योर्ज्झषसिंह
योश्च कर्कार्श्वयोः सिंहकुलीरयोस्त॥२॥ क्रूरग्रहै र्भूपति जन्मराशिर्विद्धोयदो
ग्नःसमरस्त दासात्॥ सौम्यैर्यदा पार्थिव जन्मराशिर्विद्धः सुसंधिर्न्नरणस्तदा राम०
नी॥३॥ सुहृद्भिकांक्षीन्नपतिः समस्त क्रूरैःमविद्धः खलुजन्मराशिः॥ सौम्यैःप्रवि ११
द्धं त्वखिलैरविद्धं मस्पर्श्मा जिंमन्नपोन कुर्यात्॥ ४॥ सौम्यैश्चपापैस्त्वथमिश्र

खेटैर्वक्रातिचारास्तगतैः प्रविद्धं॥ यदान्नपर्क्षं नरणस्तदा वा स्वल्पं भवे देक नरः मरणं श्येत्॥५॥ जन्मर्क्षगा राहुकुजा
र्कसौराः सुचिरं ग्निहे दीर्घरणा यराज्ञां॥ दैत्यार्चितः सोमसुतः सुरेज्यश्चंद्रेण युक्तः शुभसंधये स्यात्॥६॥ स्वर्क्षोच्चग
जन्मगृहे समस्ता जयार्थमाना सदसौख्यदाः स्युः॥ समारिनीचर्क्षगताश्च सर्वे रोगारिभीक्लेशधनक्षयाय॥७॥ न
रेन्द्रजन्मसु दयान्वितो यो द्रेष्काणभोगो नृपजन्मराशिः॥ तस्मिन्नविद्धे ह्यशुभैस्तदानीं युद्धं शुभैः संधिरितीष्ट
कालः॥८॥ यस्यावनीशस्य च जन्मलग्नं स्वामी प्रपश्येत्स्वगृहोच्चसंस्थाः॥ जयेत्स राजा समरे स्ववीर्याद् ततः प्रती
पाद्युधिभंगमेति॥९॥ यस्य क्षितीशस्य च जन्मराशिं स्वामी प्रपश्येत्स्वगृहोच्चसंस्थः॥ जयेत्स राजा समरे स्ववी
र्याद्ततः प्रतीपाद्युधिसंगमेति॥१०॥ सूर्येण सौरेण कुजेन युक्तः पापेक्षितो वा स्वमेव राहुः॥ यस्य क्षिती
शस्य च जन्मधिष्ण्ये तस्य प्रविद्यात्समरे प्रभंगं॥११॥ पादाभिवृद्ध्या नृपजन्मराशेर्दृष्टिः शुभस्यार्थ तु रवास्य
दाय॥ क्रूरस्य रोगारिभयार्थनाशक्लेशाय संमिश्र फलाय मिश्रा॥१२॥ क्रूरैः प्रविद्धे सहिते क्षिते हृष्टे पराभमाता
प्यत्ति मध्यदेशायः॥ दुर्भिक्षचौराग्नलभूपविघ्नहान्यीडाप्रजानामनयाद्विशेषतः॥१३॥ सौम्यैः प्रविद्धे सहिते

ग्र॰वे॰ वृषेक्ष्मांभुंक्तेनिरातंकमभयःक्षितीशः॥ क्षेमंसुवृष्टिःसकलंसमर्घनीतिःसमृद्धिःखलुमध्यदेशे॥१४॥ क्रूरैःप्रवि
१२ द्धेसहितेन्नयुग्मेसमागधम्ब्रंपकगौडदेशपः॥ पराणमात्तायमिमात्मजाश्चदुर्भिक्षचौराग्मयत्तापमाप्नुयुः॥१५
सौम्यैःप्रविद्धेसहितेनयुग्मेसमागधम्ब्रंपकगौडदेशपः॥ गजाश्वकोशैः परिवृद्धिमेतिलोकःसुभिक्षार्थसुख
प्रवृद्धिभाक्॥१६॥ क्रूरैःप्रविद्धेसहितेकुलीरेकलिंगचक्रांकतिलंगदेशपः॥ ताप्येत्स्वचक्रात्परचक्रतोवाप्रजा
श्चदुर्भिक्षगदार्त्तिमाप्नुयुः॥१७॥ सौम्यैःप्रविद्धेसहितेचकर्कटेकलिंगचक्रांकतिलंगदेशपः॥ कोशाश्वप
त्तिद्विरदैःसमृद्धिभाग्जनाःसुभिक्षार्थसुखप्रभागिनः॥१८॥ पापैःप्रविद्धेसहितेमृगेंद्रेकर्णाटविंध्याद्रिनि
षाददेशपः॥ ताप्येद्वृष्ट्यापरचक्ररोगैःसौम्यैःप्रविद्धेसुखकोशवृद्धिभाक्॥१९॥ पापैःप्रविद्धासहिताचक एम॰
न्यकाविंध्याद्रिपंमालवयाम्यदेशपान्॥ दुर्भिक्षरोगाखिलेनपीडयेत्सौम्यैर्युताकोशगजैःप्रवर्द्धयेत्॥२०॥ १२
क्रूरैःप्रविद्धेसहितेतुलाधरेसपुष्करेशोमरुगुर्जराधिपः॥ ताप्येद्वृष्टीतिगदैःससद्ग्रहैर्विद्धेयुतेक्षेमसुभि
क्षवृद्धिभाक्॥२१॥ पापैःप्रविद्धेसहितेचवृश्चिकेसगोमतीसिंधुविनस्तत्तीरपः॥ दुर्भिक्षरोगाखिलेन

१२ पीड्यन्तेविद्धेसुतेसत्त्वचरैःसमृद्धिभाक्॥ २२ ॥पापैःप्रविद्धेसहितेधनुर्द्धरेजाप्येत्वसुस्तानतुरुष्कदेशपः॥दुर्भिक्ष
रोगारिबलेनसद्रुहैर्विद्धेयुतेसौख्यसुभिक्षवृद्धिभाक्॥२३॥पापैःप्रविद्धेसहितेमृगाख्येकाश्मीरजालंधरमद्रदेशपः॥
परागमात्तापमुपैतिसौम्यैर्विद्धेयुतेक्षेमसुखार्थवृद्धिभाक्॥२४॥ पापैःप्रविद्धेसहितेचकुंभेकूलूतकेदारखशोत्त
रेशः॥ताप्यदृएतीतिगदैश्चसौम्यैर्विद्धेयुतेवृद्धिसुखार्थमेति॥२५॥पापैःप्रविद्धेसहितेचमीनेनसौम्यखेटैर्हिम
शैलदेशपः॥प्रपीड्यतेवैपरचक्ररोगैःसौम्यैःप्रविद्धेसहितेसमृद्धिभाक्॥२६॥पापैःप्रविद्धेसहितेनसद्ग्रहै
र्मेषेप्रताप्येत्स्वारयूलढेश्वरः॥नैपालगंगापुरतीरभुक्तिपः सौम्यैर्युतेसौख्यसुभिक्षवृद्धिभाक्॥ २७॥ तस्मि
न्देशेसुभिक्षमिति०॥ ॥यंयंहिराशिंविचरेच्चराहुःसंवेधयेच्चाशुभखेटयुक्तः॥तस्यैवतत्स्यैवनिहंतिभूपान्दे
शानवृष्टीतिगदैस्तथार्किः॥ २८॥ वेधोदृष्टिविशेषः॥शुद्धेदृषादौचसमंफलंस्यान्मिश्रेफलंमिश्रखगैःप्र
विद्धे॥योगात्प्रवेधाच्चशुभाशुभानांसिंहादिराशौदृषवत्फलंस्यात्॥२९॥चारातिवक्राद्द्विजःकुजश्चकेतु।
र्गतिस्पर्शनदर्शनाच्च॥उल्काभिघाताद्ग्रहणाद्द्वीदूचारात्नमःपीडयतीहधिष्ण्यं॥३०॥ कृशानुधिष्ण्याक्र

प्र०वै० मशोद्दृषाच्चक्रूरग्नहाणामुडुपीडनेन ॥ स्यात्छत्रभंगः खलु मध्यदेशानवंडस्य च द्वादशमे विभागे ॥ ३१ ॥ दुर्भिक्षंप्रजा
१३ मरणंच तत्र तत्र ॥ ॥ ज्योतिर्विदां प्रीतिकरं सुगुह्यं संध्याग्रहवाक्यानतमः प्रदीपं ॥ एतत्क्रियात् द्वादशराशिजातं
संघट्टचक्रं हरिणाह मह्यं ॥ ३२ ॥ ॥ इति संघट्टचक्रम् ॥ ॥ रोहिण्युत्तररेवती मृगशिरः पुष्पश्रविष्टाश्विनी चित्रा
कोदित्तिभे शुभस्ततिथि शुद्ध्यंगस्थिरस्योदये ॥ सौम्यैः केंद्रगतैस्त्रिलाभरिपुगैः क्रूरैः शुभे वासरे शुक्रे देवगुरौ सि
तेच नृपतेः पट्टाभिषेकः शुभः ॥ ३३ ॥ क्रूरैर्ग्रहैर्नैधनलग्नसंस्थैर्मृत्युंव्रजेद्यूनगतैर्गदीस्यात् ॥ निरुद्यमीक
र्मगतैःसुखस्थैःसंक्लेशभागी च नृपोभिषेकात् ॥ ३४ ॥ ॥ इति राज्याभिषेकफलम् ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपु
त्र श्रीनारायणदाससिद्धुविरचिते वैष्णव शास्त्रे संघट्टचक्रं पंचमोध्यायः ॥ ॥ २१५ ॥ ॥ अथ प्रवक्ष्ये पद्वि
जपुंगवानां ज्ञानं सुदिव्यं तरुभूमिवासिनं ॥ उत्पातसंज्ञान्विविधान्विकारान्जातांश्च देशेनृपराज्यभंगदान् ॥ १३
१ ॥ संवर्धयेदतिकरं करवर्ज्जितानां कुर्यात्करं द्विजकरैः सततं विरुद्धोत्त ॥ अन्याय्यदंडनिरतस्त्वतिपाप
शीलो लोभी भवेत्सुकृपणो नृपतिर्मुमूर्षुः ॥ २ ॥ ॥ प्रकृतिविरोधोमत्स्यपुराणात् ॥ ॥ भूकंपनिर्घात

१४ रजोनिपाताआसन्नरात्राह्नहणाद्दंवीद्वो ॥ उल्कानिपाताः परिवेषचापाः सूर्येन्दुतद्देशनृपस्यनाशः ॥ ३ ॥ यस्यांशि
खायस्याहिशिखिधूमकेतोः प्रयातियस्यामुदितोथकेतुः ॥ रौद्रः स्पृशेद्वानिचयानियानितेषांसदेशान्नृपतीन्निह
न्यात्॥ ४ ॥ ज्येष्ठांस्थितोर्केणकुजेनयुक्तोराहुः शनिर्वाप्युदिशश्चकेतुः ॥ यदातदानींभुविसार्वभौमोरोगाद्रणाद्वा
लभतेप्रभंगं ॥ ५ ॥ निरंतरंसप्तदिनानिवृष्टिर्वर्षोचिनास्याप्रचुराथवास्यात् ॥ अंगारमांसास्थियवादिवृष्टिर्वा
यत्रतद्देशनृपस्यभंगः ॥ ६ ॥ प्रावृट्कालेचसप्ताहाद्वर्षणात्तवलुभूपतेः ॥ सैन्यक्षोभोभवेन्नूनंदीर्घकालान्नसं
शयः ॥ ७ ॥ रक्तादिवर्णैर्वसनैः प्रवेष्टितान्पश्यंतियस्मिन्विषयेनरास्तरून् ॥ शुष्काः प्ररोहंतिपतंतितिनीरुजोद्रुमा
स्तद्देशनृपस्यविच्युतिः ॥ ८ ॥ रुदंतिजल्पंतिजिहसंतिवाप्यः शुष्यंतिशोष्याः सलिलाशयाश्च ॥ यांतिप्रतीपंसरि
तश्चकूपानश्यंतिवाभंगभयायराज्ञः ॥ ९ ॥ प्रासादकोटध्वजहर्म्यतोरणाः पतंत्यकस्माच्चविनानिमित्ततः ॥ तु
दं त्वभीक्ष्णंरजनीषुकुक्कुरायस्मिंश्चतस्मिन्विषयेनृपच्युतिः ॥ १० ॥ रूक्षःसपापांपरिवेषवृंदोभानोर्यदासर्वदि
नंदृश्याहान ॥ चतुस्त्रिरेखाः परिवेषगावासूर्येंदुतद्देशनृपस्यभंगः ॥ ११ ॥ गर्भोविचित्रोमहिषीतुरंगीनारीगवां

ग॰वै॰ द्विजिसमुद्भवो वा॥ चतुस्त्रिशीर्षो त्रिभुजैर्नरैर्जन्म यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य भंगः॥१२॥ पृथ्वीविदारश्च विनांबुपातात्स्रा
१४ वो जलस्यांबुविहीनदेशात्॥ समित्तडागादिषु रक्ततोयं राज्ञः प्रभंगाय भवेत्समाद्यात्॥१३॥ अस्तं विधुं वाप्युदयस्य
मर्कं लग्नस्य मिंदुं परिवेषगं वा॥ उल्कानिहन्याद्दिवि येच यस्मिंस्तस्य क्षितीशो मरणं प्रपद्येत॥१४॥ ॥राज्यभ्र
ष्टो वा भवेदिति सर्वत्र वोद्धव्यम्॥ ॥कबंधकाकासितकीलकाद्या येकेतवस्तेर विमंडलस्थाः॥ सूर्येग्रहे वासु
मयो दयेषु यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य भंगः॥१५॥ विनावाभ्रिप्रवाहाद्वै वर्द्धन्ते सलिलाशया॥॥ यत्र तत्र नृपभ्रंशस्तस्य
दृढेरथ स्यात्॥१६॥ संध्याद्वये र्कः परिवेषकारी रक्तैश्च मेघैः स्थगितोरणाय॥ खंडोथ वक्रश्च स्तपनोतिरुक्षो य
स्मिन्पुरे तस्य पुरस्य नाशः॥१७॥ सुनिर्मले र्के घनरेणुहीने छाया भवती पायुन हश्यते वा॥ यस्मिंश्च देशे सुमहद्भयं राम॰
च तस्मिन्समायात्यचिराद्दरिभ्यः॥१८॥ भंगः पातो ज्वलनं रोदनं वा नृत्यं हास्यं देवतानां च यत्र॥ धूमज्वाला। १४
स्वेदभस्मप्रमोक्षो दुर्भिक्षारिर्भूपभंगोथ तत्र ॥१९॥ नराविहंगाः पशवः प्रसूता नहं जितिषु ध्यं ति विना निमि
त्तात्॥ व्रजंति वा मैथुनमन्यजात्यां यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य भंगः॥२०॥ आरण्यसत्वः प्रविशेद्भीतो दिवा च

१४ यस्मिन्नगरे विशेषात् ॥ सूर्योदयेवास्तमये शृगालाः प्राच्यां प्रतीच्यां नृपतेर्भयाय ॥ २१ ॥ अतिप्रचंडः पवनः सशर्क
रोनिरंतरं सप्तदशाष्टघास्रयान् ॥ नैर्ऋत्यजो दक्षिणपश्चिमोद्भवो यस्मिन्पुरे तत्र रिपोर्भयं वदेत् ॥ २२ ॥ गावस्तुरंगा द्वि
रदाः स्वपायां क्रंदंति हेषंति न दंतिदीनं ॥ संन्यस्तघासाश्रुविलोचनाश्च यस्य क्षितीशस्य च तस्य भंगः ॥ २३ ॥ प्रासा
दयानालयपादपाद्या वह्निं विना यत्र परिज्वलंति ॥ धूमोथवास्यादनलं विनैव यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य भंगः ॥
२४ ॥ अनाहतास्तूर्यमृदंगभेरीशब्दा भवेयुर्नृपतेश्च यस्य ॥ भेर्यादिशब्दा गिरिकुंजवाप्यां यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य
भंगः ॥ २५ ॥ तारागणो यत्र विभाति वासरे सुनिर्मले खे न विभाति वा निशि ॥ सविस्फुलिंगस्त्वथ धूमसंयुतो यस्मि
न्पुरे तस्य नृपस्य विच्युतिः ॥ २६ ॥ महेंद्रचापो जलदैर्विना दिवा रात्रौ समेघोपि महेन्द्रदिग्भवः ॥ संध्याप्यपिंगांकुरु
ते विशेषतो जलेन रौभाति जगत्यदृष्टिकृत् ॥ २७ ॥ वृष्टितडिद्वारिदगर्जनस्वना विना पयोदैर्नभ भवंति यत्र वा ॥ च
लाः स्थिराः स्युः प्रचलंति निश्चला यस्मिन्पुरे तस्य नृपस्य विच्युतिः ॥ २८ ॥ सद्मानि दुर्ग्गे रत्नजलादेः स्थिरता देवाल
यपाषाणप्रतिमादेरानयनं चालनं वारणज्ञोणज्यभंगा यस्मात् ॥ २९ ॥ अट्टालकोटध्वजतोरणाद्यमुदेति गंधर्वपु

प्र०वै० ध्यमम्॥४८॥ अथ सस्यज्ञानकं ॥वृषप्रवेशे सवितुर्मृगेन्द्रे वृषालिकुंभोपगतैः शुभग्रहैः॥ पापैस्तुलाकर्कमृगां
१६ गनास्थैः स्याच्छारदान्नस्य समृद्धिरुत्तमा॥ ४९॥ वृषप्रवेशे तरणेः शशीज्ययोः कुंभालिसिंहोपगयोः सुवीर्ययोः
शुक्रज्ञयोर्मेषनृयुग्मसंस्थयोः स्याच्छारदान्नस्य समृद्धिरीप्सिता॥ ५०॥ वृषप्रवेशे सवितुश्च सिंहवृषालिकुं
भोपगतैश्च पापैः॥ वीर्यान्वितैः सौम्यखगैरवीर्यैर्नाशं विनिश्चयेत्खलु शारदान्नं॥ ५१॥ वृषप्रवेशे सवितुर्हयांग
वृषालिसंस्थैरशुभग्रहेन्द्रैः॥ संसुष्यते स्यं खलु जातमात्र मुत्पद्यते स्यं भुवि शारदान्नं॥ ५२॥ वृषप्रवेशे सवि
तुर्नृयुग्ममेषालिसंस्थैरशुभग्रहेन्द्रैः॥ सौम्यग्रहैर्दुर्नयुतैश्छिनैश्च जातं विमुष्येत्खलु शारदान्नं॥ ५३॥ ४
वृषप्रवेशे तरणेश्च मीने ज्ञसुक्रयोः केन्द्रगयोः शशीज्ययोः॥ बलाढ्ययोः सिंहहवृष्टयोश्च स्याच्छारदान्ने। एम०
स्य समृद्धिरीप्सिता॥ ५४॥ अलिप्रवेशे सवितुश्च कुंभवृषालिसिंहोपगतैश्च सौम्यैः। पापग्रहैः कर्कमृगा १६
जसंस्थैः स्याद्धैमिकान्नस्य परा समृद्धिः॥ ५५॥ अलिप्रवेशे सवितुः शशीज्ययोः कुंभस्थयोः सिंहवृष
स्थयोः पृथक्॥ शुक्रज्ञयोश्चापतुलालिसंस्थयोः स्याद्धैमिकान्नस्य समृद्धिरुत्तमाः॥ ५६॥ अलिप्रवेशे

१

सवितुं कुमार्यां शुक्रयोः केन्द्रगयोः शशीज्ययोः ॥ बलाढ्ययोः सहहहदृष्टयोश्चस्याद्धै भिकान्तससम्पद्विरुत्तमाः ॥ ८७
अलिप्रवेशोत्तरणेर्नयुग्मवृषस्थयोः सौरिमहीजयोश्च ॥ तुलाघटाम्बालिगयोर्द्वयोर्वास्याद्धै भिकान्नसस्य नवस्य नाशः
॥ ८८ ॥ अलिप्रवेशेनतपनस्य सिंहकुंभस्थयोः सौरमहीजयोश्च ॥ एहौ वृषस्थे घटवृश्चिकस्थे वा नै भिकान्नं भुवि शो
षमेति ॥ ८९ ॥ शुभस्य दृष्ट्यानहि सर्वसस्य नाशो भवेत्मापरवगे हरश्मेः ॥ गीष्मोद्भवस्याथशरद्भवस्य सस्यस्य जन्मम
वदेत्सुयोगात् ॥ ९० ॥ इतिसस्यजातकं ॥ अथराज्ञः प्रयाणसमये शुभाशुभनिमित्तं जयपर्यंतं भद्रबाहुशास्त्रात् ०
॥ सुवृष्टिधाराधरमारुतोल्काः प्रयाणकालेग्नगता जयप्रदाः ॥ पृष्ठस्थितः शक्रधनुश्च मेघशब्दो जयायाक्षितिप
स्यनिश्चपात्तए ९१ ॥ नंदंति हृष्टाः प्रचलंतिसन्मुखं धावंतिनिम्नं तिहयानृपास्तनु ॥ घासप्रियाद्दक्षिण पार्श्वशायि
नोजयप्रदा भूमिपतेश्च वारणाः ॥ ९२ ॥ हेषंतिहृष्टाः प्रचलंतिसन्मुखं प्रोक्षिप्यपादं प्रथमं च दक्षिणं ॥ घासप्रि
याद्दक्षिणपार्श्वशायिनो जयप्रदाः सुर्नृपतेस्तुरंगमाः ॥ ९३ ॥ प्रताड्यमानोपिनयातिसन्मुखं भयाभिभूतो न च पत्तेस्तु
रंगमः ॥ संस्तकघासोश्रुविलोचनस्तयानदद्गजेंद्रश्च पराजयप्रदः ॥ ९४ ॥ निर्घातपातः समही प्रकंपः प्रयाण

प्र॰वै॰ कालेनपत्तेर्भयदास्यात् ॥ उल्काभतीपापवनःभतीपश्चापोग्रनसंस्थश्चपराजयाय ॥ ६५ ॥ विस्फूर्ज्जचित्रास्पभयान
१७ कंबुदावर्षजितिनीरंकरकाश्चसन्मुखाः ॥ राज्ञःप्रयातस्पतदापराजयःसंधिःसुहृत्स्यास्सलिलस्यदृष्टतः ॥ ६६ ॥ सदा
प्रमत्तोखिलराज्यकृत्येनिद्रारतोवाव्यसनप्रसक्तः ॥ दैवज्ञवाक्यंगणयेदसत्यंयोभूपतिस्तस्यपराजयःस्यात् ॥
॥ ६७ ॥ ॥ इतिश्रीबल्लदासस्नुतश्रीनारायणदासपिद्धविरचितेवैद्यवशास्त्रेउत्पातफलशुभाशुभस्यज्ञान
केपरोऽध्यायः ॥ १८२ ॥ ॥ अथपरचक्रागमप्रश्ने ॥ ॥ शुक्रस्तुजीवेर्हिबुकास्तसंस्थेरायातिशीघ्रंबलवानरा
तिः ॥ चन्द्रार्कमंदावनिजैःसुखस्थैःप्राप्तोपिभग्नोविनिवर्त्ततेरिः ॥ १ ॥ स्थिरोदयेजीवसितज्ञमंदैःकर्मोद
यस्थैर्नसमेतिशत्रुः ॥ पापग्रहैःपंचमषष्ठसंस्थैस्तदार्द्धमार्गाद्विनिवर्त्ततेरिः ॥ २ ॥ केन्द्रेस्थिरर्क्षेरिपुपाप राम॰
युक्तेबलान्वितेचेत्परचक्रमेति ॥ लग्नेशधर्माधिपतीस्वशालेपरागमस्याद्परैरयुक्ते ॥ ३ ॥ चरोदयेशीत १७
करेहिदेहेपराभवःप्रष्टुरेःसमागमात् ॥ लग्नेचरेशीतकरेचरस्थेशीघ्रंसमायातिबलान्वितोरिः ॥ ४ ॥
द्व्यंगोदयेद्व्यंगगतेसुधांशौनश्यत्यपरंलभ्रबलोपिशत्रुः ॥ स्थिरोदयेशीतकरेस्थिरस्थेनायातिनूनंसबलोप्य

रणितिः॥ ५॥ चंद्रे स्थिरर्क्षे हि तनूदये स्यात्परागमः क्षिप्रमसंशयेन॥ स्थिरोदये शीतकरे हि देहे दूरागतो यात्यसुनि
वर्तते रिः॥ ६॥ द्व्यंगोदये शीतकरे चरर्क्षे तदाद्यमार्गाद्धि निवर्तते रिः॥ चरोदये शीतकरे स्थिरस्थे बलान्वितेनागमनं हि
शत्रोः॥ ७॥ स्थिरोदये शीतकरे चरस्थे वीर्यान्विते चागमनं रिपूणां॥ पापग्रहो वीर्ययुतो विलग्ने मार्गे रिपोर्मृत्युकरः
कदाचित्॥ ८॥ मार्तंडशुक्रज्ञशनैश्चराणामेकोपि लग्ने स्थिरराशिगः स्यात्॥ शत्रोस्तदानागमनं प्रकुर्याच्चरस्थितश्चा
श्चागमनं करोति॥ ९॥ मृगेन्द्रमीनालिवृषाश्च कुंभालग्ने स्थिता वीर्ययुताः प्रकुर्युः॥ शत्रोर्निवृत्तिं नृपतेर्विशेषाद्दे
ल्येज्यवाचस्पतिदृष्टयुक्ता॥ १०॥ लग्नाद्वितीयस्थितनष्टपेत्रितीयेषु कोगुरुर्वापि विधुश्चतुर्थे॥ यदा तदा क्षिप्रमुपैति शत्रुसे
ना तथा दूरगतः प्रवासी॥ ११॥ इति परचक्रागमनपृच्छा॥ अथ दुर्गपृच्छा॥ ॥क्रूरग्रहैर्द्वादशवित्तसंस्थैर्यदेहे
ष्टितं दुर्गमरातिसंघैः॥ न गृह्यते तद्रिपुभिस्तृतीयलाभस्थितैस्तत्सभयं च पापैः॥ १२॥ पापैः सुखव्योमगतैः पुरं प
त्यवेष्टितं मेन नरेश्वरेण॥ स्वर्भस्वनष्टस्य चिरेण दुर्गमुक्ताभिपूर्णं भयविह्वलाः स्युः॥ १३॥ लग्नेसुतस्थे दशमे यजी
वे सैन्यं मभूतं परितस्त्वरन्ते॥ न गृह्यते दुर्गमिहोपयुक्त पराङ्मुखं तद्भवति क्षणेन १४॥ लग्नेशशुक्रे लग्नपवीक्षिते॥

प्र०वै यास्तुखेहदृष्यारविचंद्रसुकैः॥दृष्टेसुवीर्यैरुदितैःशुभैश्चदुर्गस्थितानांकुशलंभवेच्च॥१५॥लग्नस्थितेलग्न।
१८ पतौस्थिलेबालाभेगुरौदुर्गसमाश्रितानां॥क्षेमंविशेषात्सुदृशाचसौम्यैर्दृष्टेजयःस्वोदयगैश्चसौम्यैः॥१६॥सिंहा
लिलग्नेपित्रशक्रभोदयेबलान्वितेदुर्गजनोविशेषतः॥निःस्वस्यदुर्गाद्वहिरुग्रशत्रुभिर्युद्धप्रसभीत्तोजयसौख्यमे
ति॥१७॥लग्नेश्वरेकेन्द्रगतेसुमंदगेस्थिरेबलिन्युग्नबलस्तुदुर्गपः॥आपोक्लिमस्थेस्तमितेचवक्रगेतत्स्थिंश्च
दीनोविवलोगढाधिपः॥१८॥द्यूनेश्वरेमंदगतोस्थिरर्क्षगेकेंद्रेबलिन्युग्नबलःप्रवेष्टकः॥आपोक्लिमस्थेस्तमि
तेचवक्रगेचरेस्तपेचाल्पबलोभिपुर्व्रजेत्॥१९॥तुर्येश्वरोलग्नपतिंश्चलग्नंपश्येत्सुदृष्याबलवांश्चदुर्गपः॥जा
मित्रमस्ताधिपतिंसुखेशःपश्येत्सुदृष्याबलवानिपुर्भवेत्॥२०॥कर्मेशरक्ष्यैस्यमदाधिकारेप्येकोपिलग्ने एम०
नभवेत्तदानिं॥दुर्गंतदाभंगमुपैतिमत्वाश्वरोदयेपापयुतेचनाद्दृत्॥२१॥कंबूलयोगेचतयेस्यशालेदेसेप्यवा १८
चस्पतिसोमजानां॥स्वोच्चादिगानांचमदाविलग्नेदुर्गंतदानैतिकदापिभंगं॥२२॥कंबूलयोगेयदिसेस्यशाले
सूर्येंदुभौमार्कसुतासुराणां॥लग्नेद्विदेहेयचरेद्विशेषाद्दुर्गंनदाभंगमुपैतिपश्चात्॥२३॥स्वर्येणमंदेनमही

सुतेन पक्के हिमांशावुदयं प्रपन्ने ॥ पापेन दृष्टे गगनस्थितेन दुर्गं तदा भंगमुपैत्यवश्यम् ॥ २४ ॥ द्वित्रैश्चतुर्भिस्त्व
शुभैर्विलग्नगैर्द्वित्रैश्चतुर्भिस्त्वशुभैः कलत्रगैः ॥ चन्द्रान्विते स्याद्दुर्भयोर्मद्दीपयोर्युद्धे क्षयस्तत्र शुभेक्षणाज्जयः
॥ २५ ॥ शुभग्रहैर्लग्नगतैर्बलाढ्यैः पापग्रहैर्द्यूनसखैस्तदस्थैः ॥ दुर्गं तदा नैति कदापि भंगं प्रवेशकोनस्थपतित्
वाशुभग्रहः ॥ २६ ॥ मार्तंडमंदावनिजासुरैः पृथक् लग्नस्थितैः सप्तमगैः शुभग्रहैः ॥ दुर्गं तदा भंगमुपैत्यवश्यं नस्थ
रोदयेद्दुर्गपतिः पलायने ॥ २७ ॥ सूर्ये कुजे भानुसुते विलग्ने दुर्गस्थितानामपि मंत्रपातः ॥ क्रूरे च चंद्रे परिवेष्ट
कानां वधो भीतिर्यंत्रनिपातघातात् ॥ २८ ॥ केंद्रस्थितेनाशुभखेचरेण यदीश्वशालं कुरुतेवि लग्नपः ॥ सं
गत्वाने दुर्गमुदारवीर्यैः प्रवेशकैर्भूरिबलप्रतीपतः ॥ २९ ॥ ये क्रूरलग्नांतरगास्त भागास्तत्संख्यकैर्वा सरमास
वर्षैः ॥ स्याद्दुर्गभंगः समरे कुजेन सौरेण खंड्या रविणाग्निदाहात् ॥ ३० ॥ क्रूरार्दिते नार्कजमंगलाभ्यां शुक्रेन
सोम्येन विभेदखंड्या ॥ पातं ड्नोवाकपठाच्च एहुः युद्धे विलग्ने स्वयमुत्सृजंति ॥ ३१ ॥ जलोदये सूर्यसुतेन सं
युते जलस्य नाशा द्रुहणं गढस्य च ॥ सूर्येण भौमेन युते नरोदये सस्य प्रणाशाद्दनसाच्च संगरात् ॥ ३२ ॥ वित्ताधि

प्र॰वै॰ नाथस्यपदाधिकारोलग्नेचतंलग्नपतिःप्रपश्येत्॥ धनःस्थितास्सौम्यखगास्तदास्याद्दुर्गेशराज्ञोबहुलःसहा
१९ यः॥३३॥निशाकरेलग्नपतौस्थशालेसुस्नेहदृष्ट्यास्मरपेणदृष्टे॥तदाप्रयामीप्रहिणोतिदूतंदुर्गेश्वरेमानय
तीहसंधिं॥३४॥निशाकरेद्यूनपतौस्थशालेसुस्नेहदृष्ट्यादयपेनदृष्टे॥स्थायीतदाप्रेषयतिस्व दूतंयायी
नृपोमानयतीहसंधिं॥३५॥कुजेनमंदेनयुतेहिमांशौदूतस्यविंद्यान्मृतिबंधनानि॥शुभेर्युतेलग्नपराशिपा
भ्यांदृष्टेविधौतस्यधनांवराणि॥३६॥लग्नंलग्नेश्वरंक्रूरंकेंद्रस्थाःपीडयेद्यतः॥ततोदुर्गभयं विंद्यात्पूर्वा
दिभ्योदिशःक्रमात्॥३७॥ इतिदुर्गप्रश्नः ॥ अथकोटचक्रं ॥त्रिनाडिकंप्राक्चतुरस्रमाप्यजंचक्रंलिखेत्ता
भगणंक्रमाल्लिखेत्॥ बाह्येचकोटंतरमध्ययोस्तकोटेचबाह्येचबहिःपुरर्क्षात्॥३८॥पूर्वादिदिक्षुक्रम राम॰
प्राप्तुसप्तस्तैवतारास्ततोग्रहांल्लिखेत्॥भेषुग्रहेभ्यश्चशुभाशुभेभ्यःशुभाशुभंवाच्यमिहेशयोर्द्वयोः॥३९॥म १९
ध्येशुभाःक्रूरखगास्तुबाह्येयायीप्रणश्यत्यचिरान्नभग्नः॥बाह्येशुभाःपापखगाश्चमध्येदुर्गंतदाभंगमुपैस्यवश्यात्
॥४०॥बाह्येचकोटेत्वशुभाश्चमध्येसौम्यास्तदाखंडिरदुर्गभंगः॥बाह्येचकोटेत्वशुभास्तमध्येपापागदंसत्वजनिदु

गर्भोरेः॥ ५१॥ बाह्येचमध्येत्वशुभाश्चकोटे सौम्याः स्वयं यातउभौ तदीशे॥ बाह्येचमध्येचशुभाश्चकोटे पापास्तदाखंडि।
तोसमोस्तः॥ ५२॥ बाह्येचमध्येचशुभाः शुभाः स्युसमास्तदासंधिरलं ह्वयोः स्यात्॥ सौम्यैर्वलाढ्यैर्विजयाश्चपापैर्भं
गोविमिश्रैश्च फलं विमिश्रं॥ ५३॥ पापग्रहावक्रगतास्तुमध्येतदास्वयंनश्यतिदुर्गभूपतिः॥ दुर्गस्यधिष्ण्येपदिवक्रगा
ः स्युः पापास्तदादुर्गपतिः पलायते॥ ५४॥ दुर्गस्यमध्येतपनेबुशोषः कुजेग्निदाहोरविजेन्ननाशः॥ राहौस्वभेदाङ्ग
ममुग्नमेभिः सर्वैश्च शीघ्रं खलुदुर्गभंगः॥ ५५॥ दुर्गस्यमध्यस्थगतेसुरेज्येजलंप्रभूतं सकलं समर्घं॥ नहन्तितेन्येचशु
भान्वितेस्मिन्सर्वैः शुभैः स्याहिजमेगढस्य॥ ५६॥ एकोपिपापः पुरमध्यसंस्थोवाह्येचकोटेशुभखेचराःस्युः॥ विहाय
दुर्गंभयविह्वलः सन्पलायतेदुर्गपतिस्तदानीं॥ ५७॥ सौम्याःशुभंदगतयः पुरमध्यसंस्थाः स्वोच्चादिगास्युःवलि।
नः स्थिरराशिगावा॥ पापोज्झिताः पुरपतेर्विजयंप्रकुर्युर्वाह्येत्वनेनविधिनापरिवेष्टकस्य॥ ५८॥ शून्येसहायर
हितोल्पवलश्चतस्मिन्यावत्सतिष्ठतिशुभोवलवांश्चतावत्॥ आयांतियावदशुभानगरस्यमध्येतावत्सतिष्ठति
पुरेनगराधिनाथः॥ ५९॥ ॥इतिश्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदासविरचितेवैद्यवशास्त्रेपरचक्रागमदुर्गभंगे।

मं॰वै॰ कोदचक्रेसप्तमेपापः॥ ॥२३१॥ ॥अथगमनपृच्छामगमनंभविष्यतिनवाप्रश्ने॥ ॥चरोदयेशीतकरेचरस्थे
२० सौम्यैग्नहैःसंयुतईक्षितेवा॥यात्राभवेत्सौख्यजयार्थसिद्धिकल्याणदात्रीनिरुपद्रवाच॥१॥स्थिरोदयेशीतक
रेस्थिरस्थेसौम्यग्नहैःसंयुतवीक्षितेच॥प्रभुप्रवासोनभवेत्स्वधाम्नःस्थितिप्रजितेशुभसिद्धयस्युः॥२॥द्व्यंगोद
येद्व्यंगगतेहिमांशौपापग्नहैर्दृष्टयुतेनसौम्यैः॥प्रभुनिवृत्तिःपरदेशयानात्क्लेशार्थनाशारिपराभवैःस्यात्॥३॥केंद्रे
स्थिरर्क्षेरिपुपापयुक्तेवलोत्कटेचेन्नगमःसविघ्नात्॥चरोदयेक्रूरयुतेप्रवासःक्लेशयुक्तोसभयप्रदःस्यात्॥४॥
द्व्यंगोदयेदेवगुरुप्रयुक्तेयात्रार्द्धमार्गाद्धिनिवृत्तिदास्यात्॥सौम्येर्युतेवाहितनूदयेस्याद्यात्राल्पकार्यार्थसुखप्रसि
द्धैः॥५॥शीर्षोदयेस्याद्गमनंस्थिरेपिचिरेणनैवागमनंप्रवासात्॥पृष्ठोदयेचागमनंस्थिरेचप्रभुःप्रवासोनभ मं॰
वेत्स्वधाम्नः॥६॥पृष्ठोदयेस्थिरर्क्षेपिप्रतीपंगमनंचिरात्॥चरेक्षिप्रंभवेद्यानंसविघ्नंहितनूदये॥७॥लग्नाधि २०
नाथेनसुधाकरेणवामदीस्यशालंकुरुतेतपोधिपः॥यात्राजदास्याद्विरेणधर्मगेलग्नेश्वरेवाहिमगौगति
र्भवेत्॥८॥धर्मेश्वरेलग्नगतेथलग्नपेकेंद्रेत्तनीयेगमनंतदाभवेत्॥लग्नेथलग्नेश्वरधर्मपावुभौयदी॥

स्थशालंकुरुतस्तदागमः॥ ९॥ लग्नेश्वरस्यायनयोधिपस्य शुभेत्थशालेतनुगेथपापैः॥ केंद्रेषु केंद्राधिपतीत्थ
शालेशीतांशुलग्नेश्वरयोर्नयानं॥ १०॥ संपीडितौवाविवलौचधर्मनाथोदयेशौकुरुतोनयात्रां॥ पापेत्थशालेतनुपे
नयानंधर्मेत्वदृष्टेशशिधर्मपाभ्यां॥ ११॥ क्रूरेकलत्रेव्रजतेयदर्थंतत्कार्यनाशंद्दमनंचनस्यात्॥ पापग्रहैःकर्मग
तैःर्नयात्रास्याज्ज्येष्टबंधोर्नपतेर्निषेधात्॥ १२॥ लग्नस्येवशुभोत्थेयात्रानास्तीहदुरुधरायोगे॥ ज्येष्टस्याभिनिषे
धास्यापोत्थेशत्रुरुकुचौरात्॥ १३॥ त्रिलाभषष्ठोपगतैश्चपापैःमृदुःप्रयाणाद्रिपुसंक्षयःस्यात्॥ मार्गान्निवृत्तिश्च
रसातलस्थैर्भूयोशुभैःकेन्द्रगतैरसिद्धिः॥ १४॥ लग्नेशधर्माधिपतीत्थशालेशुभग्रहैःस्नेहदृशाप्रदृष्टे॥ सौख्यार्थ।
लाभौभवतोविशेषात्पापेक्षितेशत्रुदृशार्थनाशः॥ १५॥ क्रूरेरिपेस्मिन्भवतीहरोगोवंधोव्ययेशेचविलग्नपेमृतिः
॥ जामित्रनाथेष्टमभावपेवाक्रूरेभविद्याद्रिपुचौरतोभयं॥ १६॥ लग्नेशधर्माधिपतीत्थशालेकेंद्रायगेश्रेष्टफलं
प्रयाणात्॥ धनस्थितेभूरिधनस्यलाभःकर्यंचयात्रुःसुखसंपदःस्युः॥ १७॥ व्ययाष्टमेचौररिपोर्भयंस्याल्लग्नेश्वरे
क्रूरयुतेमृतेर्भीः॥ शुभग्रहेलग्नपतौचपापाद्दिनिःसृते चाभ्युदितेशुभंस्यात्॥ १८॥ शुभेत्थशालेभ्युदितेचपापाद्दिनिः

प्र॰चै॰ स्त्रजेलग्न प पूर्णदृष्ट्या ॥ दृष्टे हिमांशौ व्ययलग्नमस्तु वर्ज्यं प्रयाणात्सुखसिद्धिलाभाः ॥१९॥ लग्नेशुभे देहसुखं सुभोज्यं सौ
२१ ख्यार्थलाभः शुभकार्यसिद्धिः ॥ सुखस्थिते सौख्यजयार्थलाभः सुकार्यसिद्धिर्विभवावराप्तिः ॥२०॥ शुभेस्तगे यत्र च
मानिगं जानकाप्तिरम्याधनवाहनाप्तिः ॥ सौम्ये नभःस्थे शुभकार्यसिद्धिः कर्म्मोत्फलाप्तिर्द्दिनसौख्यलाभः ॥२१॥ ॥
इतिशुभाशुभफलम् ॥ ॥ कस्यसमीपेयास्यपंप्रश्ने ॥ ॥ रवीत्स्थशाले क्षितिपाल पार्श्वे जीवेत्स्थशाले चसतांस॰
मीपे ॥ शुक्रेत्स्थशालेवरकामिनीनां नीचाधिपानां रविजेत्स्थशाले ॥२२॥ बुधेत्स्थशालेव्यवहारकर्तुर्वा पंडितानां
नृपलेखकानां ॥ कुजेत्स्थशाले रिपुतंत्रपाल क्रूरेषु वर्णां च विधौ सपाति ॥२३॥ शनित्स्थशाले हिमगौ निराश्रयं
सौरे सराफे हृजते निरर्थकं ॥ कुजे सराफे निजभूपतेर्भयान्नरः प्रेसराफे चन्द्रपात्स्वशंकितः ॥२४॥ अथमार्गफलं राम॰
॥ लग्नाधिनाथं हिमगुं च पापः संपीडयेद्धारिचरं वुभीतिः ॥ चतुःपदं क्षैं हयगोगजादेः सिंहेमृगें द्वादलि २१
भेलिसर्पात ॥२५॥ लग्नेशइंदो कुजदान वाभ्यां संपीडिते निर्जलराशिसंस्थिते ॥ निरं वुदेशे षुत्र पाभ मंस्या
ज्ज्वलाज्ज्वलर्क्षेघ्रानिपीडिते विधौ ॥२६॥ अमुकसमीपेयामिसमेमिलतिनवाप्रश्ने ॥ ॥केन्द्रस्थितेवल

२२ युतेमिलतिस्वगेहेजायेश्वरेपणफरेनिकटेस्वगेहात्तु ॥ आपोक्लिमेनमिलतिक्वचिदन्यगेहेसंस्थाःसयस्य
। मितितुव्रजतीहगंता ॥ २७ ॥ इतिगमनप्रश्नः ॥ ॥ अथनगरप्रवेशादस्मात्फलमस्तिनवाप्रश्ने ० ॥ ॥
पुरप्रवेशोदयवोधनेशोवक्रोभवेत्तन्ननकार्यसिद्धिः ॥ नचस्थितिःस्यादतिचारगेस्मिन्दिनैःप्रभूतैःरहणान्नकार्यं ॥
२८ ॥ सुमंदचारेसुभकार्यसिद्धिःस्यादल्पनिष्पत्तिरथातिचारे ॥ समाफलाप्तिःसमचारगस्यात्लाभिप्रभूतैर्हिवसैः
स्थितिश्च ॥ २९ ॥ लाभेथकर्मण्युदयेधनेशेकार्यंसुभंसिध्यतिपृच्छकस्य ॥ तृतीयगेवानवमेधनेशेकेन्द्रात्सुकार्य
सपुरप्रयाति ॥ ३० ॥ धनेश्वरेपापयुतेसुरस्थेरोगाद्दुहंयात्स्यथमृत्युमेति ॥ द्यूनस्थितेस्मिन्कलहोथचन्द्रेपापा
न्विते केन्द्रगतेमहारः ॥ ३१ ॥ शीतांशुलग्नेश्वरवित्तपानांकेन्द्रस्थितानांसुभखेचराणां ॥ सुभग्रहैःसंयुतवीक्षिता
नांश्रेष्ठंफलंव्यस्तमसद्ग्रहाणां ॥ ३२ ॥ मयैनगत्स्यानंसुभंनवाप्रश्ने ॥ यस्माद्गृहात्तत्सुभमास्यदंवाविधौसुभेसराफे
त्वसुभेस्यशालगे ॥ पापेसराफेचसुभेस्यशालगेयत्रागतस्तस्यशुभंनदास्पदम् ३३ अथागमनप्रश्ने ॥ लग्न ।
स्थितेनास्पदसंस्थितेनपदीस्यशालंकुरुतेविलग्नपः ॥ केंद्रेथवावक्रगतःप्रयश्येत्स्वगृहंतदाभ्येतिसुखंप्रवासात् ३४

प्र॰वै॰ लग्नेश्वरे धर्मगते तृतीयगं वा गेहे धनेश्वरे वा मार्गगतः प्रवासवान्॥ चन्द्रेत्थशाले व्ययगे विलग्नपे शीघ्रं समभ्येति रिपु
२२ स्थिते चिरेण तु॥ ३५॥ चरोदयेशीतकरे चरस्थेष्वशुभैस्त्रिकेन्द्रारि शुभार्थसंस्थैः॥ ॥निशाकरे वक्रगतेत्थशाले दृष्टे
ह्ययं भेस्य चिरात्प्रवासी॥ ३६॥ बंधस्तु कित्तनवमाधिपतीत्थशाले चन्द्रे तनोर्व्ययशिलेसमुपैति गंता॥ चन्द्रेसुतेस
हजकर्मगतेत्थशाले तुर्मास्तवित्तमृतिगो रविधौ समेति॥ ३७॥ ग्नहेस्तजीयात्मज षष्ठ वित्तजामा स्थितैर्वक्रग
तैर्विशेषात्॥ केन्द्रेगुरोच्चेयमितेत्रिकोणे ध्रुवं समभ्येत्यचिरात्प्रवासी ३८॥ शुक्रेथवा देवगुरौ विलग्ने मार्गेरिपो।
स्तस्करसंकटे च॥ भवेन्महाहानिर्नवसंग्रहारः स्त्रीभोगद्वंद्वौ भृगुजे स्तगे स्यात्॥ ३९॥ स्वर्क्षोच्चगे कर्मगते सुरेज्ये ला
भो निधेः स्यात्क्षितिपाद्गतस्य। शुभे नभस्थे प्रचुरार्थलाभश्चन्द्रे बुधे कर्मगते धनोप्तिः॥ ४०॥ धर्मार्थजामासुखपेत्थ राम॰
शाले चन्द्रे सुखाधस्यस्वगेत्थशाले वापि प्रकर्षात्परदेशगस्य कुर्याच्चिरेणागमनं नरस्य॥ ४१॥ शशांकलग्नेश्वर २२
योः स्वगेहे भावीत्थशाले नरराशिभागैः॥ तत्संख्यमासे दिवसे विदिशाद्यायाति नूनं स नदा प्रवासी ४२॥ धर्मेश्व
रोलग्नमुपैति लग्ननाथेत्थशालं कुरुते यदा वा॥ प्रष्टुस्तदास्यागमनं विशेषात्स्वर्क्षे भगेच्चिरागमः स्यात् ४३

२३ जामित्रखेटोलग्नमुपैतिलग्न नाथेस्यशालंकुरुतेयदावा॥ आयातिनूनंसतदाप्रवासीचरर्क्षयोगेष्वचिरात्क्रमेति
४४॥लग्नेश्वरेशीतकरेथकेन्द्राद्बहिर्निर्गतेद्यूनपतीसराफे॥पातालजायांतरगैर्गृहैर्वास्थानात्प्रवासीचलितो
ध्वनिस्यात्॥४५॥स्थिरोदयेशीतकरेस्थिरस्थेकेंद्रस्थितेमंदखगेस्यशाले॥लग्नेनतथालग्नपदृष्टिहीनेनाया
तिनूनंसुचिरात्प्रवासी॥४६॥यामित्रस्यशुभोस्थेपातानायातिदुरुधरायोगे॥मित्रस्वामिनिषेधात्सापोस्थेशत्रुरु
कौराल॥४७॥चंद्रार्कयोःच्छिद्रगयोर्यमेनसंदृष्टयोःस्यात्पथिशस्त्रघातभीः॥रंध्रेसितेज्ञेचशुभंचभौमेमंदेभ
यंपापयुतेक्षितेध्वनि॥४८॥ दूरस्थागमनप्रश्नः॥ अथदूरस्थोजीवतिमृतोवाप्रश्नः॥ लग्नेश्वरेशीतकरेथ
षष्ठेतुर्येष्टमेवानिजनीचभेवा॥अस्तंगतेच्छिद्रपतीसशालेयुक्तेशुभे दूरगतोमृतःस्यात्॥४९॥भूमेरधः
स्थेनचवक्रगेनपदीस्यशालंकुरुतेशशांकः॥सौम्यैरदृष्टोमरणंप्रकुर्याद्दूरस्थितस्याथविदेशगस्य॥५०॥
सौम्यैःषष्ठाष्टसंस्थैर्विलग्नाच्छुभेक्षितैः॥पापयुक्तोशशांकार्कौतदादूरे स्थितोमृतः॥५१॥दृष्टोदयेपाप
युतेत्रिकोणकेन्द्राष्टषष्ठोपगतेश्चपापैः॥सौम्यैरदृष्टैःपरदेशसंस्थोमृतोगदान्नवमेचसूर्ये॥५२॥तुर्यो

प्र॰ नै॰ पश्चिस्थेन खगेन चंद्रमा यदीत्थशालं कुरुते शुभेक्षितः ॥ सौम्यैर्युतो वा परदेशसंस्थितः सुखी च जीवत्यथ सौख्य
२३ मेति ॥ ५२ ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदासमिश्रविरचिते वैद्यावशास्त्रे गमनागमदूरस्थप्रश्ने ऽ
ष्टमो ध्यायः ॥ ॥ २५६ ॥ ॥ अथ विवाहप्रश्नः ॥ ॥ लग्नाधिनाथेन सुधाकरेण यदीत्थशालं कुरुते स्मरेशः
सौम्यग्रहः स्यात् शुभवीक्षितो ऽ७स्तं पश्येत्तदा कुर्यात्शुभगांगनाप्तिं ॥ १ ॥ शुक्रो विलग्नास्तभवास्पदस्थः शुभेक्षि
तः स्यात्सुभगांगनाप्तये ॥ जायात्रिलाभास्पदपंचमस्थश्चंद्रः शुभैर्दृष्टयुतो ऽङ्गनाप्रदः ॥ २ ॥ सौम्यग्रहा केंद्रकलाभसं
स्थाः स्वोच्चादिगाः स्युर्बलिनः शुभेक्षिताः ॥ प्रष्टुः प्रकुर्युः सुभगांगनाप्तिं लग्नेश्वरः सप्तमगो ऽबलाप्रदः ॥ ३ ॥ चंद्रे स्म
रे देवगुरौ विलग्ने केन्द्रे ऽष्टमे चाशुभवर्जिते च ॥ प्रष्टा सुरूपां वनितां धनाढ्यां जितारिपक्षां लभते सुधर्मां ॥ ४ ॥ स्वो राम॰
च्चस्थिते कर्मकलत्रसंस्थे चन्द्रे सुरेज्येन सितेन वीक्षिते ॥ प्रष्टा धनाढ्यां लभते सुकांतां बहुप्रजां रूपवतीं महोद २३
यां ॥ ५ ॥ सुखे शुभे द्यूनगते च पापैर्जीवेद्धनास्त्री न विवाहितानु ॥ पापग्रहैर्वैधुकलत्रसंस्थैर्धृतोपनीते वनिते
म्रियेते ॥ ६ ॥ पृच्छाविलग्नादथ जन्मलग्नात् द्यूने शुभैर्दृष्टयुतेश्वराहुः ॥ स्याद्यस्य मर्त्यस्य स उद्वहेत्तयां पापवधूं हं ।

२५ सचिरेणतांतां ॥७॥ केन्द्रलाभास्थपुत्रस्थे चंद्रे पापेस्यशस्तलगे ॥ नभवेत्कन्यकात्लाभः पापैर्वा केन्द्रंरंध्रगैः ॥ ८ ॥ इ
तिपुंसोविवाहप्रश्ने ॥ ॥इष्यंकन्यावरमेष्यतिसौख्यमेष्यतिचप्रश्नेशौनकात् ॥ ॥लग्नस्थितेलाभगतेथजीवे
पुरःशिलग्नेवरमेतिकन्या ॥ लाभास्तगौचन्द्रसितौवधूनांवरप्रदौसौम्यसुतेक्षितौचेत् ॥ ९ ॥ जीवज्ञयोर्लग्नसु
तार्थसंस्थयोः कन्याभवेत्पुत्रधनायुषान्विता ॥ लाभत्रिकोणार्थचतुष्टयस्थितैःसौम्यैःसुपुत्रार्थसुखान्विताभ
वेत् ॥ १० ॥ स्वर्क्षेकुजेलग्नकलत्रसंस्थेस्वर्क्षेत्रिगेप्यर्थयुताचरंडा ॥ पापैःसुतस्थैःसुतवर्जितास्याल्लग्नेकलत्रेकु
लटप्रानौस्त्री ॥ ११ ॥ लग्नास्तरंध्रगैःपापैर्विधवाव्ययगैःखला ॥ पुत्रस्थैरसुतानारीदारिद्र्याधनबंधुगैः ॥ १२ ॥
षष्ठाष्टमस्थेहिमगौचनारीपुंसोर्मृतिःस्यात्खलुवत्सरेष्टमे ॥ चंद्रेविलग्नेक्षितिजेकलत्रेमासेष्टमेस्यान्मरणंव
रस्त्रियोः ॥ १३ ॥ चरोदये शीतकरेचरस्थितेपापग्रहैःकेंद्रगतैर्वलान्वितैः ॥ सौम्यैग्रहैस्त्वाप्यसुतेक्षितैर्वधूःप
तिद्वयंयातितथाद्विदेहगैः ॥ १४ ॥ लग्नेसितेंदोर्यमभौमभस्थयोःसंदृष्टयोःपापखगेनपुंश्चली ॥ लग्नेथचंद्रे
ह्यशुभद्वयांतरेपापेक्षितेस्यात्कुलनाशिनीवधू ॥ १५ ॥ ॥इदंफलंजन्मन्यपिविवाहेच ॥ ॥वादित्रतुर्यस्व

प्र०वै० नवेशुवीक्षणसुगीतशंखध्वनयश्चशस्ता॥ प्रश्नेंगनानामभयाः कुमाराः समीपगाः स्युः सुखदा वधूनां॥ १६॥ इ
२५ ति कुमारिकाप्रश्नः॥ इयं कन्या शुद्धा जाना दोषा वा प्रश्ने ॥ स्थिरोदये शीतगुलग्ननाथौ स्थिरर्क्षगावस्ततयो।
निरंगना॥ चरोदये चंद्रविलग्ननाथौ चरस्थितौ स्याद्दूषिता कुमारिका॥ १७॥ चरोदये शीतकरे द्विदेहे त्स्यात्स्व
ल्पदोषा सुकुमारिका सा॥ चंद्रेक्षितौ शुक्रकुजौ च केंद्रे कन्यां सदोषां कुरुतो लिगोच॥ १८॥ हित्वा स्थिरं चन्द्रकु
जेत्थशाले परेण शुभ्राऽरमित्ता कुमारि॥ चन्द्रार्कसून्वोरुदयस्थयोः सा परेण कन्या प्रकटोपभुक्ता॥ १९॥ इति क
न्याप्रश्नः॥ ॥अथ सत्यसतीप्रश्ने इयं स्त्री साध्वी पुंश्चली वा प्रश्ने॥ ॥लग्नाधिनाथेन हि मांसुनावा यदीत्थशा
लं कुरुते महीसुतः॥ भजत्यवश्यं स्वगृहं न्यमेषास्वर्क्षे कुजे याति तृतीयमंदिरं॥ २०॥ सपापशीतांशुरवीत्थशा राम०
ले भुक्तांगनेयं नृपसन्निभेन॥ यमेत्थशाले भृत्तकेन भुक्तात्र्ज शुक्रे सो लेखक वैश्य विप्रैः॥ २१॥ जामित्रनाथे बहु २५
खेटसंयुते भवंति नाशवहवस्तु योषितः॥ भावीत्थशाले स्मरपस्य भाविनस्तत्कालयाद्यूनपतीसरफतः॥
२२ लग्नेश्वरे होर्धिपणेत्थशालयोः साध्वी तथा केंद्रगते सुरार्चिते॥ धर्मात्मजस्थे च सती सुशीलाज्ञेयांगना॥

स्नेत्तसुभैर्विवर्जिते॥२३॥सुभैर्लग्नशशांकस्थैर पापैः स्थिर राशिगैः॥स्वर्क्षेच्चिगैश्चकेंद्रस्थैःस्त्रीसुशीलापतिव्र
ता॥२४॥ इतिसत्सतीप्रश्नः॥ अथतुष्टास्त्रीममेप्यतिनवाप्रश्ने॥तुर्योपरिस्थेभृगुजेचतुर्थादधःस्थितेकै
नसमेतितुष्टा॥ अर्केपुनर्वक्रगतेभृगुपैतिविनिर्गतेकाद्रगुजेनचेति॥२५॥पर्णेविधौसाद्रुनमेतितुष्टास्त्री
णेप्रभूतैर्दिवसैःसमेति॥सूर्येऽस्तेभर्तुरनिष्टदास्त्रीभर्ताग्निपोनिष्टकरःसितेच॥२६॥ अथस्नेहप्रश्ने स्त्री
पुंसोप्रीतिर्भविष्यतिनवाप्रश्ने॥ लग्नेशजामित्रपतीत्थशालेस्नेहोभवेत्स्त्रीनरयोरतीव॥सुस्नेह दृष्ट्या च तयो
शशांककंबूलयोगेसुभयोःशुभस्यात्॥२७॥लग्नस्थितेद्यूनपतौस्वभर्तुरादेशकस्त्रीवनितासदास्यात्॥जा
यास्थितेलग्नपतौस्वनार्याआदेशकारीपुरुषःसदैव॥२८॥ लग्नेश्वरेलग्नगतःस्मरेशोजायास्थितोद्वावथ।
लग्नसंस्थौ॥जामित्रगौद्वावथभर्तृवध्वोःप्रेमातिरेकंकुरुतःप्रकर्षात्॥२९॥शत्रुदृष्ट्याचदंपत्योर्निःस्नेहकट
कोभवेत्॥लग्नेशास्तपयोःसंस्म महदृष्ट्याप्रीतिरुल्बणाः॥३०॥ इतिपुंस्त्रीस्नेहप्रश्नः॥ ॥अथसंततिप्रश्ने म
मसंततिर्भविष्यतिनवाप्रश्ने॥ ॥लग्नेश्वरेणाथनिशाकरेणयदीत्थशालंकुरुतेसुतेशः॥सुभा सुभैःसंसु

प्र॰वै॰ नष्टंक्षितःस्यान्नुसंततिंप्रसूरलंप्रकुर्यात्॥३१॥लग्नेसुतेवाशशिलग्ननाथौसुतस्थितौसौम्ययुतेक्षितौच॥प्रसू
२५ स्तदासंततिरीक्षितास्यात्लग्नेत्रिकोणेसुतदोगुरुश्च॥३२॥शुभेविलग्नेतनयेशयुक्तेलाभेव्ययत्तवृद्धिषणेप्रजा
स्यात्॥लग्नेश्वरेकर्मसुखास्तसंस्थेजीवेचकेन्द्रेसशुभेविलंबात्॥३३॥पुंस्त्रीग्रहाःपुत्रगृहंविलग्नात्पश्यं
तियावंतइहप्रकर्षात्॥तत्संख्यकाःसुतनयाश्चकन्याःशुभेसुतस्थेसुतभाक्तुल्याः॥३४॥लग्नेशपुत्रा
धिपतीपरस्परंनपश्यतश्चेदुदपंचपंचमं॥पापेत्थशालोपगयोरसद्गृहैःसंदृष्टयोःसंततिनाशमादिशेत्
॥३५॥पुत्रालयेसिंहवृषालिकन्याःसुःप्रश्नलग्नादथवाशशांकात्॥अल्पप्रजःसंततिपृच्छकःस्यात्
पापैःसुतर्क्षेसहितेक्षितेच॥३६॥स्वर्क्षस्थितौरंध्रगतौयमार्कौप्रष्टुःस्त्रियंसंदिशतश्चवंध्यां॥छिद्र राम॰
स्थितौचंद्रबुधौसदोषांवाकाकवंध्यांवदतोंगनांवै॥३७॥मृतप्रजौछिद्रगयोःसितेज्ययोर्गर्भस्रवाः २५
भूमिसुतेष्टमस्थे॥छिद्रेश्वरेछिद्रगतेबलान्वितेसुष्यंनविंदत्सबलासुगर्भं॥३८॥हित्वाधनुर्द्व्यंगग
तैःशशांकमाहेयचंद्रात्मजमंदेसपूज्ये॥अन्येस्तिस्ततेःप्रसवश्चपश्चादग्नेनपश्चात्रधनुर्धरस्थैः॥३९॥

२६ शुक्रा[illegible]योरष्टमसंस्थयोर्वा क्रूरैर्दृष्टेनांत्साष्टमराशिसंस्थैः॥ ज्ञाता पुरस्तात्तत्रियते प्रजा वै प्रसूर्न चाग्ने शुभसंत
तिः स्यात्॥५०॥ शुक्रज्ञजीवैरुदयात्मजांगनाधर्मास्पदायोपगतैः स्वराशिगैः॥ स्वोच्चस्थितैर्वा शुभवर्जितै
र्नृणां पुत्रो भवेद्भूरिधनो नृपोपमः॥५१॥ लग्नाधिनाथेन सुताधिपेन शशीत्थशालं कुरुते प्रपूर्णः॥ केन्द्रस्थि
तः पापदृशा विहीनः सुसंततिं प्रस्फुरलं प्रकुर्यात्॥५२॥ स्वस्वामिजीवज्ञसितैर्युते स्थिते पुत्रे भवेयुश्चिरजी।
विनः सुताः॥ लग्नं व्रजेल्लग्नपतीत्थशालं चेद्यदा सुतेशश्च तदा प्रजोद्भवः॥ ५३॥ गर्भप्रश्ने॥ लग्ने हि दे
हे शुभसंयुते सुते तदा सुतो द्वौ किल गर्भसंस्थितौ॥ पुंराशिसंस्थे च निशाकरेण रग्नहेत्थशाले तनयोस्ति गर्भे
गः॥ ५४॥ पुंराशिगौ लग्नपपुत्रनाथौ नार्यास्तदा गर्भगतः सुतः स्यात्॥ होराधिनाथः पुरुषग्रहश्चेत्पुंराशि
संस्थस्तनयं प्रकुर्यात्॥ ५५॥ पूर्वाह्नकाले सवितुः पुरस्थे चन्द्रे तदा गर्भगतः सुतः स्यात्॥ चन्द्रे पराह्ने रविपृ
ष्ठसंस्थे कन्या भवेद्गर्भगतांगनायाः॥ ५६॥ पुंखेटयुक्ते तपने सुतस्याश्चायास्तधर्मात्मजगे शनौ च॥ श्रो
जर्क्षगे जीवविलग्नसूर्यैर्नार्या भवेद्गर्भगतः सुतश्च॥ ५७॥ विपर्यये गर्भगतांगनास्या द्दलावलंबीत्यवदे

प्र०वै० ग्रहाणां ॥ पुत्रस्य जन्माथ कुमारिकाया युग्मस्य वा भवत्व विलग्नवीर्यात् ॥ ४८ ॥ गर्भभ्रांतिप्रश्ने ॥ शुभैर्वि
२६ लग्नात्मजलाभगैः स्याद्दृक्चास्तवर्ज्यैर्वलिभिश्च गर्भः ॥ पापेत्थशालेहिमगो न गर्भः पापग्रहैः पंचमसंस्थि
तैश्च ॥ ४९ ॥ चरर्क्षगे लग्नगते सुधांशौ क्रूरेत्थशालेम्रियते सगर्भः ॥ लग्नेश्वरेन्दोः पतितस्य वक्रगतेत्थ
शालस्थितयोर्न जीवेत् ॥ ५० ॥ सुतस्थयोः शीतकरोदयेशयोः सपश्यतोर्लग्नसुतौ च गुर्विणी ॥ लग्नेश्व
रेंद्वोः सुतपेत्थशालयोः केन्द्रस्थयोर्गर्भवतीयमंगना ॥ ५१ ॥ लग्नेशचन्द्रयोः पुत्रनाथेत्थशालसंस्थयो
॥ आपोक्लिमेन गर्भः स्यात्पुत्रतन्वोस्त्ववीक्ष्यणात् ॥ ५२ ॥ गर्भस्थितस्यैव पुंस्त्रीत्वान्वराहशास्त्रात् ॥ गर्भः
सुतज्ञः स्त्वथसव्यकुक्षिगः पुंसोऽंगनायाः खलु वामकुक्षिगः ॥ मध्योदरस्थश्च नपुंसकस्य कुक्षिद्वय । रा म०
स्योभमलस्यतद्भवेत् ॥ ५३ ॥ उष्ट्रीमहिष्योर्हरिणीतुरंग्यामेषीगवांसरभहस्तिनीनां ॥ गर्भः पुमान्दक्षिण २६
कुक्षिसंस्थः स्याद्वामकुक्षिस्थित एव नारी ॥ ५४ ॥ ॥ अथ बालानां जीवितमरणप्रश्ने ॥ ॥ रिःफेश्व
रे केन्द्रगते च सौम्यैर्युते क्षिते जीवति बालकश्च ॥ आपूर्यमाणे शुभयुक्त इन्द्रौ केन्द्रे शिशुर्जीवति दीर्घं ॥

कालम्॥५५॥रिष्फेशुभैर्दृष्टयुतेचजीवेत्पापग्रहैर्दृष्टयुतेचजीवेत्॥व्ययेश्वरेपापखगेसपापेचापोक्लिमस्थे
म्रियतेसबालः॥५६॥सूताअसूतावाप्रश्ने॥ ॥कुंभेसितेनेत्थहरौनसूतासूतानपोश्चालिदृष्टस्ययोर्वधूः
॥पुत्रोदयेशोऽशुभदृष्टयुक्तोगुर्वीस्वभर्तुःकुरुतेऽन्यतोऽशुभैः॥५७॥पापैःस्थिरस्थैःखपतेःप्रसूताचरस्थितैश्चा
न्यनगाद्विदेहगैः॥विमिश्रितैःस्यात्परतःसुतर्क्षेमंदारदृष्टेशुभदृष्टिवर्जिते॥५८॥ इतिस्वपतिनापर पुरुषा
त्प्रसूतिज्ञानं॥ ॥अथप्रसवप्रश्ने॥ ॥लग्नस्यभोग्यास्फुटनवांशकायेतन्मंत्स्यमासैःखलुगर्भमोक्षः॥त्रिंशांश
भागेचनवांशकस्यदिनेविचिंत्यप्रवदेत्सुविद्वान्॥५९॥दिवाग्रहेलग्नपतौदिनर्क्षगेदिवाविलग्नेदिनजन्म
संदिशेत्॥निशाग्रहेनक्तबलर्क्षसंस्थितेलग्नेश्वरेरात्रिबलोदयेनिशि॥६०॥निशाविलग्नंदिनखेचरःप्र
भुर्दिवाविलग्नेरजनीग्रहःपतिः॥भर्तुर्बलात्तस्यफलंतदादिशेन्नुस्त्रीग्रहर्क्षेचसुतान्जन्मनि॥६१॥सागु
र्विणीप्रसूतानवाप्रसूताप्रश्ने॥ षष्ठेश्वरोवासुतपोविलग्नेविनिर्गतोकोऽह्निताप्रसूता॥ शुक्रज्ञजीवाउ
दितानभःस्थाःपदाप्रसूतासुवतीनदानी॥६२॥पापैर्बलाढ्यैःसुतसप्तमस्थैर्म्रियेतगर्भोऽल्पभवेन्नमोक्षम्॥ ॥

प्र॰वै॰ २७ लग्नेविधौवीर्ययुतेत्रिलाभसंस्थैश्चपापैःप्रसवःसुखंस्यात्॥६३॥लग्नेशुभेवित्तसुखास्तसंस्थैर्जीवज्ञशुक्रैः
क्रमशोवलाढ्यैः॥चन्द्रेर्कदृष्टेशुभसंयुतेचसुखेननारीलभतेप्रसूतिं॥६४॥ ॥इतिश्रीब्रह्मदासपुत्रश्री
नारायणदाससिद्धविरचितेवैष्णवशास्त्रेविवाहादिप्रसवपर्यंतप्रश्नेनवमोध्यायः॥ ॥३५०॥ ॥अथस
हजस्थानप्रश्ने ममभ्रातरःस्वस्थासंतिनवाप्रश्ने॥ ॥दुश्चिक्यनाथःसहजंप्रपश्येत्सौम्यास्तृतीयंसहजेश्व
रंवा॥पश्यंतिनान्येत्वशुभाशुभास्तदास्वस्थाःप्रवाच्याःखलुबांधवाश्च॥१॥षष्टेशदुश्चिक्यपतीत्थशालेषष्टस्थिते
वासहजेश्वरेच॥तृतीयगेषष्टपतौचपापेक्रूरेक्षितेवासहजेगदार्त्ताः॥२॥दुश्चिक्यनाथेसुतलाभसंस्थेतद्भ्रा
तरोन्यत्रगतास्तुदूरं॥स्वर्क्षप्रविष्टेसहजेश्वरेवाक्रूरार्दितेदुःखभयप्रतप्ताः॥३॥एवंहिसर्वेष्टकप्याःस्वपित्रो प्रम॰
स्तुर्येरिपौभ्रस्यचतुष्पदानां॥सुतेसुतानांमदनेप्रियायाःप्रष्टुश्चलाभेसुहृदंप्रवाच्याः॥४॥ अथचतुर्थस्था २७
नप्रश्ने॥ लग्नाधिनाथेनसुधाकरेणयदीत्थशालंकुरुतेसुखेशः॥शुभःग्रहःसौम्ययुतेक्षितःस्यात्प्रष्टुःप्रकु
र्याद्गृहभूमिलाभं॥५॥लग्नेसुखेशःशशिलग्ननाथौतुर्यस्थितौसौम्ययुतेक्षितौच॥यदातदास्येत्रमहीगृहा

२८ पांलाभःप्रवाच्यःखलुपृच्छकस्य॥६॥तुर्येशलग्नाधिपतिर्विलग्नेतुर्येशवालग्नपतुर्यनाथौ॥चन्द्रान्वितौसौम्ययुतेक्षि।
तौस्तःक्षेत्रालपादेःकुरुतस्तदाप्तिं॥७॥अन्योन्यदृष्टावथयत्तयोगेतुर्येशलग्नेश्वरयोश्चकार्यं॥मध्यःपरस्मात्किलसिद्ध्य
त्तस्माद्धिपर्ययेपापयुतेनसिद्ध्येत्॥८॥अथकृषिवाटिकाप्रश्ने॰ममक्षेत्राल्लाभोभवीष्यतिनवाप्रश्ने॥लग्नेंबुभेकें
द्रगतेश्चसौम्यैःपापैरमिश्रैःशुभदृष्टयुक्तैः॥स्वोच्चाद्दिगेस्यात्कृषिकर्तुरन्ननिष्पत्तिरिष्टानिरुपद्रवाच॥९॥क्रूरेवि
लग्नेकृषिर्तुरन्ननिष्पत्तिरल्पान्यचौरबाधा॥पापेचतुर्येसकृषिंविहायनश्यत्यपरंचौरन्यपाद्भिभीत्या॥१०॥जायास्पद
स्थैरशुभगनहेन्द्रैःसौम्यैरमिश्रैःकृषिकर्तुरन्नं॥शुष्पस्यदृष्ट्यात्वथजातमल्पंनयंतिचौराग्निरेन्द्रभस्या॥११॥कर्मेश्व
रेकर्मपदाष्टगेशुभैर्दृष्टेयुतेसुःकृषिपादपाःशुभाः॥पापान्वितेवक्रयुतेथवक्रगेकर्मेश्वरेस्यात्कृषिपादपक्षयः॥१२॥
अवक्रगेसत्सर्वकरमविष्ठेरवपेयुजीर्णास्तखःफलप्रदाः॥चरजोविलग्नेफलदाश्चवालाःखेस्वामिदृष्टेत्ररुसंस्थयोभ
वेत॥१३॥भूभाटकप्रश्ने॥सौम्यग्रहैर्लग्नसुखास्पदास्तसंस्थैर्महीभाटकसंभवःस्यात्॥पापैर्विलग्नास्तनभःसुख
स्थैर्जातोपिनश्येत्क्षितिभाटकोस्य॥१४॥ अथपशुस्थानप्रश्ने रोगादपमृत्युआसप्तिनवाप्रश्ने ॥क्रूरेविलग्नेनगुण।

प्र॰वै॰ २९ स्कवैद्यात्तदौषधाद्रोगमुपैति वृद्धिं ॥ सौम्यग्रहैर्लग्नगतैर्वलाढ्यैर्वैद्यौषधाभ्यां गदवान्सुखी स्यात् ॥ १५ ॥ पापैः सुख ।
स्थैः कुभिषक्प्रदत्तैः स्याद्दौषधैस्तस्य सुदीर्घरोगः ॥ शुभग्रहैस्तुर्यगतैः सुवैद्यप्रदत्तौषधैश्चाशु गदी सुखी स्यात् ॥ १६
पापैः स्वस्थैर्भिषगौषधाभ्यां रोगात्तुरोगो भवति द्वितीयः ॥ सौम्यैर्मदस्थैर्भिषगौषधैस्तु सुपथ्यसेवी गदवान्सुखी
स्यात् ॥ १७ ॥ पापैर्नभस्थैर्गदवान्स्वबुध्या कुपथ्यभक्ष्याद्गदवृद्धिमेति ॥ सौम्यग्रहैः कर्मगतैः सुपथ्यवैद्यौषधैर्वै
सुखमेति रोगी ॥ १८ ॥ सौम्यग्रहेणाथ विलग्नपेन यदीत्थशालं कुरुते शशांकः ॥ केन्द्रस्थितः सौम्ययुतेक्षितः स्या
त्तुर्हंति रोगं सुखमाशु कुर्यात् ॥ १९ ॥ केन्द्रे शशांको ऽथ विलग्ननाथैः सौम्यग्रहैर्दृष्टयुतो न पापैः ॥ वक्रास्तरंध्रेश
दिनेशवर्ज्यो हन्याद्गदात्तुः सुखमाशु कुर्यात् ॥ २० ॥ चरोदयेवाहितनूदयेवा शीघ्रात्तु लग्नेशशुभेक्षितेवा ॥ स्व राम॰
राशिसंस्थे गगनेथ चंद्रे वधुस्थितेवापि गदक्षयः स्यात् ॥ २१ ॥ लग्नेशविघ्नोऽप्यशुभेत्थशालेशुभैः प्रदृष्टे च गद २९
प्रशांतिः ॥ स्वराशिसंस्थेन शशीत्थशालं कुर्यात्तदातुर्गदमाशु हन्यात् ॥ २२ ॥ वक्रेग्रहेतत्रपुनर्विकारं सौम्येत्थ
पथ्यात्मभितं च रोगवान् ॥ लग्नस्थिते च्छिद्रपतौ शशांकलग्नेशयो । च्छिद्रगयोर्मृतिः स्यात् ॥ २३ ॥ रंध्रेश

२६

लग्नाधिपतौ स्यशालेपापेक्षिते रोगयुतस्समस्तु:॥ छिद्रेश्वरे केन्द्रगतेष्टमस्थे लग्नेश्वरे मृत्युमुपैति रोगी ॥२४॥ तुर्या
द्यपस्यश्च विलग्ननाथः षष्ठे विधुर्द्यूनपतौ स्यशालगः॥ द्यूनेश्वरा षष्ठगतो मदिस्यात्तदाप्यवं रोगयुतो मनिंत्रजे
न्तु॥२५॥ लग्नेश्वरेन्द्वोरशुभेत्थशाले केन्द्रस्थयोरष्टमसंस्थयोर्वा॥ सौम्यैरदृष्टैस्तमिते हिमांशौ लग्नेश्वरे वा
स्तमिते मृतिः स्यात्॥२६॥ लग्ने विधौ द्वादशगेर्कपुत्रे सद्ये ष्टमे भूमिसुते नरस्थे॥ मृत्युर्भवेद्रोगयुतस्य जंतो
र्यदा न जीवो बलवांश्च केंद्रे॥२७॥ लग्ने चतुर्थे तनये व्यये च पापाः प्रकुर्यु र्गदिनः प्रणाशं॥ षष्ठोदये केन्द्रगते
श्च पापैः छिद्रे विधौ मृत्युमुपैति रोगी॥२८॥ लग्नाष्टमद्यूनगतैश्च पापैः सौम्यग्रहैर्वीर्यविवर्जितैश्च॥ रोगी
मृतिं याति सुखाष्टमस्थे चन्द्रे च पापग्रहमध्यसंस्थे॥ २९॥ जन्मर्क्षसंस्थः खलु शुभेक्षितः स्यात्सौरे निहं
त्या सुरसौम्यदृष्टः॥ रंध्रस्थितः पश्य च जन्मराशिं पापः प्रपश्येन्नियमं न तेस रोगी॥३०॥ सौरस्य राशौ हिमगौ वि
लग्ने सौरेथ भौमे दनुजे कलत्रे॥ पापैष्टमस्थे विबलैश्च सौम्यैः शीघ्रं मृतिं गच्छति रोगयुक्तः॥३१॥ केन्द्रत्रिको
णोपगतैश्च सौम्यैः शुभेक्षिते सौम्यगृहे विलग्ने॥ त्रिकर्मसप्ताप्य सुखादयस्थे पूर्णे विधौ सौख्यमुपैति रोगी॥

प्र॰वै॰ २९ ॥३२॥ पूर्णे शशांके यदि बुधे विलग्ने केन्द्रस्थयोर्भार्गवजीवयोश्च॥ पापेषु केंद्राष्टमवर्जितेषु प्राप्नोति सौख्यं ग
द्रव्यांश्च शीघ्रं॥३३॥ अथ देवदोषज्ञानं नराणां रोगे संततिबाधादिषु॥ ॥प्रेताश्च राहौ पितरः सुरेज्ये चंद्रे च
देव्यस्तपने च देवी॥ स्वगोत्रदेव्यः क्षितिजे शनौ वा बुधे च भूतान्यपरं भसंस्थे॥३४॥ शाकिन्य आरे भृगुजे बु
देव्योग हन्ति मर्त्यं विस्तु खं भुक्तं दात्र॥ स्वर्क्षोच्चगे वीर्ययुते च साध्या स्वन्नेच नीचे विवले न साध्याः॥३५॥ केंद्र
स्थैर्बलिभिः पापैरसाध्या देवताग्रहाः॥ सौम्यग्रहेश्च केन्द्रस्थैः साध्या मंत्रैः स्तवार्चनैः॥३६॥ इति देवदोष
ज्ञानम्॥ ॥अथैकादशस्थानप्रश्नः मित्रेण मम प्रीतिः संगमो वा भविष्यति न वा प्रश्ने॥ ॥लग्नेशलाभाधिप
ती स्वशाले प्रीतिर्भवेत्तेन हहशाहयोर्वा॥ लग्नेश्वरे लाभगते विलग्ने लाभेश्वरे स्याद्युभयोः सुमैत्री॥३७॥ केंद्र राम॰
स्थयोश्चाप्यनयोः सुमैत्री पूर्वोक्त्वायासुदृढा भवेत्सा॥ केन्द्राद्धितीयपरसंगयोर्भविष्यानापोक्लिमसंस्थितयोः सुमै २९
त्री॥३८॥ अथ युक्तं कार्यं मम भविष्यति न वा प्रश्ने॥ ॥लग्नेश्वरे शीतकरे च केन्द्रे शुभेस्थशाले शुभवीक्षिते
च॥ केन्द्रात्परस्मिंश्च भवेन्नु कार्यं नापोक्लिमस्थे त्वशुभे स्थशाले॥३९॥ ॥अथ द्वादशस्थानप्रश्नः॰॥ ॥

३०
सौम्यैर्विवाहे च कुटुंबकार्यैः पापैश्च वैरे रिपुपाग्नि दाहैः ॥ भौमे परस्त्रीरमणे च सौम्ये गोश्वावरादिक्रयविक्रये च ॥
४० ॥ पद्मयां भृगौ देवगुरौ सुधर्मे मांत्रयोग्नकर्मण्यसिते च राहौ ॥ नृपाश्च पूज्या न पनेऽव्ययस्ये सुधाकरे केलिसुखे व्य-
यः स्यात् ॥ ४१ ॥ प्रश्नलग्नाद्वा जन्मलग्नाद्वा यस्यैर्ग्रहैर्व्ययः ॥ ॥ इति श्रीवल्लदासपुत्रश्रीनारायणदाससि-
द्धविरचिते वैद्यकवशास्त्रे सहजस्थानादिद्वादशस्थानपर्यंतरोगप्रश्ने दशमोऽध्यायः ॥ ॥ ३८१ ॥ ॥ अथ सा-
भिभूतप्रश्ने ॥ ॥ शीर्षोदये सौम्ययुते स्थिते वा सौम्यैर्द्वितीयाष्टमसप्तमस्थैः ॥ तृतीयलाभारिगतैश्च पापैः सौ-
ख्यार्थलाभो नृपसेवकस्य ॥ १ ॥ लग्नाद्द्वितीये मदनेऽष्टमस्थे वित्तक्षयं संभ्रममार्तिमृत्युं ॥ कुर्वंति पापाः क्रमशो नरेन्द्र-
द्रूतस्य तस्मात्परिवर्जयेच्च ॥ २ ॥ लग्नद्वितीयाष्टमसप्तमस्थाः पापाः प्रणाशं नृपभृत्ययोर्द्वयोः ॥ कुर्वंति ते चेद्वगता
स्ससौम्याः कुर्युर्द्धनारोग्यसुखानि चोभयोः ॥ ३ ॥ मपिकीदृशंपवित्तंप्रभोरितिप्रश्ने ॥ शशांकसौम्यैरुदयास्तयोश्च
संयुक्तयोर्वीक्षितयोर्नपापैः ॥ प्रभुस्तदास्याद्धि पार्थिवस्य कृपाप्रसादोद्यकृपामतीपात्रं ॥ ४ ॥ अन्यद्वीशोभम
भविष्यतिनवाप्रश्ने ॥ ॥ षष्ठेश्वरेण व्ययपेन केंद्रे यदीस्य शालं कुरुते विलग्नपः ॥ प्रभुस्तदान्यः प्रभुरर्थदः स्याद

प्र॰वै॰ नः प्रतीपान्न भवेत्परः प्रभुः॥ ५॥ धर्मस्य खेटे न तनौ यगे न वा यदीस्य शालं कुरुते विलग्नपः॥ प्रभुस्तदान्यः प्रभुरीक्षि
३० तो भवेल्लग्नेश्वरे वक्रगते परः प्रभुः॥ ६॥ पापे स्वशालेऽर्ककरप्रविष्टे केन्द्रे स्थिते शत्रुदृशा च पापैः॥ दृष्टेयपापहृय
मध्यसंस्थे लग्नेश्वरेऽन्यः प्रभुरस्य न स्यात्॥ ७॥ अयं प्रभुर्मे भव्योऽन्यो वा प्रभ्वे॥ लग्नेश्वरे स्वर्क्षगते स्वतुंगगे कें
द्रस्थिते शीतकरे स्वशालगे॥ शुभग्रहैर्दृष्टयुते बलान्विते प्रभुः स एव प्रभुरर्थदो भवेत्॥ ८॥ जायेश्वरे स्वर्क्षगते स्व
तुंगगे केन्द्रस्थिते शीतकरे स्वशालगे॥ शुभग्रहैर्दृष्टयुते बलोत्करे प्रभुस्तदान्यः प्रभुरर्थदो भवेत्॥ ९॥ लग्नेश्वरे
शीतकरे सरिफे स्वामी स न स्यात्फलदः परोऽर्थदः॥ चन्द्रे सरिफे च कलत्रनाथे नाप्नोऽर्थदः स्यात्फलदो निजः प्रभुः १०
लग्नेश्च चंद्रे त्व शुभे सरिफे प्रभुस्तदान्यः प्रभुरर्थदः स्यात्॥ शुभे सरिफे न विलग्नचन्द्रौ तदा निजः स्यात्प्रभुरर्थदोऽस्य॥
११॥ शुभे स्वशाले हिमगौ विलग्ने सौम्यग्रहैर्वापि विलग्नसंस्थितैः॥ स्वामी स एवार्थसुखः प्रदः स्यादन्योऽर्थदः संदु रा॰म॰
शुभैः कलत्रगैः॥ १२॥ मेषूरणात्प्रह्लु विलग्ननाथे कंबूलिनी स्यार्थसुखः प्रदः सः॥ रसातलात्प्रह्लु कलत्रनाथे कंबू ३०
लिनि स्यात्सुखवित्तदोऽन्यः॥ १३॥ लग्नेश्च वा लग्नपतौ बलाढ्ये स्वामी स भव्यो विबले शुभोऽन्यः॥ द्यूनेश्च वा द्यूनप॰

तौवलाढ्यौमथ्यः शुभोन्योविवलेशुभसः ॥ १४ ॥ इदंगृहंवासुभमन्यदालयंस्यात्तंत्विदंवासुभमस्मदास्सदं ॥ म
मात्रभङ्गमना ज्ञुनत्तवा पृष्टेवरेद्योविधिनान्येनेन ॥ १५ ॥ अथभस्यचतु ष्पदलाभप्रश्ने ॥ लग्नेश्वरेणाथ
निशाकरेणयदीस्यशालंकुरुतेरिपुमभुः ॥ अथुलदाभस्यचतुःपदाप्तिः पदेश्वरोलग्नगतःपशुमदः ॥ १६ ॥ ष
ष्टस्यौशशिलग्नेशौस्वर्क्षतुंगादिसंस्थितौ ॥ शुभग्रहेणसंदृष्टौपशुभस्यप्रदौन्टणां ॥ १७ ॥ भस्यस्यवाहनस्यपा
प्तिप्रश्ने ॥ ॥ विलग्नलग्नाधिपती बलान्विता वर्यौतदावाहनभस्यमाप्नुयात् ॥ जामित्रजामित्रपतीवलो
त्कटौदातानदावाहनभस्यमर्पयेत ॥ १८ ॥ अथयुद्धकदमप्रश्ने ॥ लग्नेश्वरे मंदगतौवलान्वितेकेन्द्रस्थिते ।
स्याद्दलसानृविवादकः ॥ जामेश्वरेमंदगतौवलोत्कटेकेन्द्रस्थितेस्यात्प्रतिवादकोवली ॥ १९ ॥ लग्नेश्वरेण
थनिशाकरेणयदीस्यशालंकुरुतेस्मरेशः ॥ शीघ्रंतदास्यात् कलहस्यशांति चास्मिन्दृढष्टेपारस्पस्मरेशयोः ॥
२० ॥ लग्नाधिपद्यूनपतीस्यशालेकर्मेश्वरेचोभयवर्गसंस्थे ॥ शांतिःस्वयंराजकुलाद्वथस्मात्तद्दृष्ट्योरुकर्य
पमोगहम्यां ॥ २१ ॥ लग्नेशजामेश्वरयोस्तुवक्रगोयः स्यात्सभापाशुभयोः सदुर्बलः ॥ आकाशनाथेनवयो

प्र०वै० निरीक्षितस्त्वन्यायवान्सक्रियत्नेसभासदैः॥२२॥लग्नास्तपस्योस्तपनेस्यभशालीयः स्यात्तभार्याबलवांश्च
३१ सः स्यात्॥ ॥स्वर्क्षोच्चगः केन्द्रपतीत्थशालीयत्तत्सहायं त्पतिः प्रकुर्यात्॥२३॥ मंत्रीवानस्यसहायंकुर्यात्॥
कर्मेश्वरेस्वर्क्षसुतेबलाढ्ये केन्द्रस्थितेभूमिसुतेनदृष्टे॥ न्यायस्तदाधर्मसुतोनपूर्णोदंडान्वितःकर्मगतेकुजेच २४
शुक्रेगुरौधर्मसुतश्चपूर्णोन्यायोबुधेकर्मगतेविमिश्रः॥स्वर्क्षेसदंडोहिमगौससौम्येश्रेष्ठोशुभेदृष्टसुतेशुभश्च २५
उदयपशशिजामाधिपेसराफेभवतिझकटस्तद्वयोःसुदीर्घः॥हित्तबुभवनसुक्रेचकर्मगेन्मेर्भवतिनपतिलोकेस्त
पोःसभान्या॥२६॥ अथक्रयविक्रयप्रश्ने ॥लग्नेशजामित्रपतित्थशालेशाढिःस्वयंस्याद्शुभयोश्चदृष्ट्या॥स्यान्नक्र
योगेशुभयोःपरस्माल्लग्नास्तपत्योःसुहृदोःसुशाढि॥२७॥मित्रेक्षितौलग्नविलग्ननाथौविक्रेतुरिष्टैर्भवतिह प्रम०
शाढि॥जामित्रजामित्रपतीस्वमित्रैर्दृष्टौतदाग्नाहकमित्रतश्च॥२८॥लग्नेशेद्यूनेभवेद्दस्तुनोर्थीविक्रेताक्रेतावि ३१
लग्नेस्मरेशे॥विक्रेतालग्नेशुभेसत्यवादीसौम्येस्तेक्रेतात्रपापैःप्रतीपं॥२९॥चन्द्रःकुर्यादित्थशालंग्नहेपणस्मिन्का
लेग्नाहकोवस्तुविंदेत॥इंदुःकुर्यादीसराफंग्रहस्यविक्रेतातत्राप्यर्थेहस्तुनस्ते॥३०॥यस्माच्चंद्रःखेचरादी

३२ सराफः सस्मात्वेदः स्वर्णरश्मिप्रविष्टः॥ हस्त्वानसैमेनरुक् हिरण्यपणं तत्हि केनावैयाति दैवात्मपाशं॥३१॥ अथ नष्टभक्त
कप्रश्ने॥ लग्नेशजामित्रपतीत्थशाले शुभेक्षिते स्याद्गतेदासलाभः॥ लग्नेश्वरे द्यूनगते विनष्टदासस्य लाभस्तु
वीक्षणात्स्यात्॥३२॥ लग्नेस्तपे तत्त्व पमेति नष्टो लग्नेशचन्द्रास्तपतीत्थशाले॥ शशांकलग्नाधिपतीत्थशालेन
ष्टः स्वयं चैति भये न भर्तुः॥३३॥ जामेशलग्नाधिपतीत्थशाले क्रूरेक्षिते स्याद्गतकस्तु भुक्तः॥ अस्तेश्वरे स्वर्क
रप्रविष्टे न लभ्यते नष्टगतः कदाचित्॥३४॥ क्रूरेत्थशाले थरवीत्थशाले वक्रीत्थशाले हिमगो वशीघ्रं॥ संलभ्य
ते तत्स्थिरखेटयुक्ते चंद्रे चिरान्नैव शुभेत्थशाले॥३५॥ अथ नष्टधनप्रश्ने॥ लग्नेश्वरे द्यूनगते विलग्ने जाये
श्वरे नष्टधनस्य लाभः॥ जायेशलग्नाधिपतीत्थशाले द्यूने विनष्टं धनमेति मर्त्यः॥३६॥ लग्नेशजायाधिप
तीत्थशाले लग्ने स्वयं न च्छुनितस्करेण॥ सूर्ये विलग्नेस्तमिते शशांके न लभ्यते यद्द्रविणं विनष्टं॥३७॥ कर्मेश
लग्नाधिपतीत्थशाले चौरोर्थमादाय पलायते पुरात्॥ चंद्रेस्तपे वार्ककरप्रविष्टेन्न लभ्यते नष्टधनं स तस्करः
३८॥ अस्तेश्वरे केन्द्रगते स चौरस्तत्रैव नान्यत्र गतः स्फुरं च॥ धर्मेश दुश्चिक्यपतीत्थशाले जामेश्वरेन्यत्र गतः स चौ

प्र॰ दी॰ र:॥४६॥ लग्नेशजामेश्वरयोश्च दृष्टौ लग्नेश्वरे वाथ विबले सचौरः॥ अस्तुःकराडुमिषपत्तेः प्रभीतश्चौर्यं न तद्वारराजकुले द
३२ दाति॥४०॥ कर्मेशलग्नाधिपतीस्यशाले तत्त्वभ्यत्ते राजकुलाच्च चौर्यं॥ त्रिधर्मपद्यूनपतीस्यशाले त्स्वन्यप्रदे
शे ह्यमनात द्वाप्तिः ४१॥ लग्नेशकर्माधिपतीस्यशाले वात्याभिरकर्तात्मकचेच चन्द्रे॥ लग्नोडुपत्यो:शुभयोग
दृष्ट्यां न स्वार्थलाभास्त्व शुभेक्षणान्न॥४२॥ शुभेस्यशाले हिमगौ विलग्ने स्वस्थे थवा नष्टधनस्य लाभः॥ शुभे
हदृष्ट्या प विणाशुभेन दृष्टे विलग्ने हिमगो धनाप्तिः॥४३॥ रवीस्यशाले हिमगौ विलग्ने स्वस्थे थवात्तुर्यहृशर्कहृ
ष्टे॥ चन्द्रे चलाभस्तु भवेच्चिरेण स्वस्वार्थलाभःसुचिरादयस्मात्॥४४॥ लग्नत्रिकर्मात्मजधर्मबंधुलाभाश्रयेगैः
सौम्यखगैर्बलाढ्यैः॥ केंद्रत्रिकोणाष्टमलाभसंस्थैः पापैर्भवेन्नष्टधनस्य लाभः॥४५॥ जामित्रलग्नास्पदगैश्च रत्न॰
पापैःसौम्यैर्नहैः केन्द्रनवात्मजस्थैः॥ हृतस्यलभ्यस्य धनस्य नष्टद्रव्यस्य चाहं भवतीहलाभः॥४६॥ केन्द्रत्रि ३२
कोणाष्टमवित्तसंस्थैः पापग्रहैश्चाशुभवीक्षितैश्च॥ सौम्यैरमिश्रैःखलु नष्टवित्तनाशो भवेदन्यधनस्य चापि ४७
श्रीर्षोदये सौम्ययुतेथपूर्णे चन्द्रे विलग्ने शुभदृष्टयुक्ते॥ लाभेथवा सौम्यखगैर्बलाढ्येन ष्टार्थलाभं स्वचिरेण वि

३३ यात्॥ ४८॥ ॥अथ पत्तिजपनप्रश्ने॥ ॥लग्नाधिनाथेनसुधाकरेणयदीशालं कुरुते धनेश्वरः॥ प्रभुस्तदास्मा
त्पनितार्थलाभोवैकत्रगैर्विज्ञ पचन्द्रलग्नपैः॥ ४९॥लग्नस्थितेवित्तपतौधनस्थेरवेइतेस्यशालेपत्तितार्थलाभः॥ ध
नेश्वरेस्तेस्तपतीस्यशालेप्रभुश्चनस्यात्पत्तितार्थलब्धिः॥५०॥तुर्यादिषः स्थितपनेयचन्द्रेनलभ्यतेसंपत्तितंच
नष्टं॥लग्नंविधुंतिग्मकरः प्रपश्येत्तदत्रभ्यतेस्तेहहशाविशेषात्॥५१॥ अथचौरधनलाभप्रश्ने॥छिद्रेश्वरेछि
द्रकस्तत्रसंस्थिप्रभुर्नचौरद्रविणस्यलाभः॥धनेशरंध्राधिपतीस्यशालेसंप्राप्यतेचौरधनंप्रनष्टं॥५२॥रंध्रेशवि
त्तेश्वरयोर्हयोश्चकर्मेशलग्नेश्वरयोःसुहृष्टो॥ग्रह्णातिचौरस्यधनंनरेन्द्रोवभातिचौरंसहसातदानीं॥५३॥रंध्रे
शकर्माधिपतीस्यशालेचौरस्यपक्षंनृपतिःप्रकुर्यात्॥सुभेस्यशालेहिमगौनचौरः क्रूरेस्यशालेहिमगौसचौरः
॥५४॥लग्नेधनेशेनतनुनाथदृष्टिहीनेश्रुतिःस्यान्नभवेत्स्वलाभः॥धर्मेशदुश्चिक्यपतीस्यशालेधनेश्वरेन्यत्रगतं
धनंतत्॥५५॥नत्तीयधर्मस्थखगेस्यशालेधनेश्वरेधर्म्मतृतीयगेवा॥तद्रम्यदेशेगतमेववित्तंचरेविलग्ने।
हिमगौचनहृत॥५६॥लग्नेशजामित्रपतीस्यशालेलग्नेसचौरोगृहमध्यसंस्थः॥केन्द्रेस्तपेस्मात्पुरमध्यवर्तील

प्र॰वै॰ गेन रवीन्द्वोर्दृष्टिश्च स्वकीयः ॥५७॥ लग्ने चन्द्रस्य वा भानोर्दृष्ट्या वीर्ययुतस्य च। भवनस्य समीपस्थस्य स्करोन्य नरस्य सः
३३ ५८॥ बलं वीक्ष्य वदेत्स्पष्टया चौरो मारयेच्छास्त्रेण। जामित्रनाथे सुबली गृहस्थे स्त्री खेचरे स्त्री गृहवीक्षिते च ॥ चौरो
गनास्यात्तु विपर्ययेण पुमांस्तु चोरः स्मरपेन्मयुक्ते ॥ ५९॥ भूस्विनहृयुते वहवश्चौराः ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्र श्रीना
रायणदासमिश्र विरचिते वैष्णव शास्त्रे हयेकादशोध्यायः ॥ ४५०॥ अथ भागप्रश्ने ॥ ॥ स्थिरोदये शीतकरे स्थि
रस्थे भागस्तथोनिर्वहति हि देहे। विश्वासलाभो भवतः शशांके लग्ने चरे निर्वहतेन भागः ॥१॥ क्रूरे विलग्ने ह्यशुभेन दृ
ष्टे भ्रष्टीनता लीक विभाग दायकः पापे कलत्रे त्वशुभेक्षिते स्याद्भागी यको लीकविभागपाचकः ॥२॥ शशांकपानात्त
पत्नीस्थ शालेसुखात्तहयोः स्याद्दनिशं विभागः ॥ शुभे नभस्थे प्रचुरार्थलाभः स्यात्पापरवेटे गगने ल्पलाभः ॥ ३॥ क्रू राम॰
रैर्भवार्थी द्वमकेन्द्रसंस्थे र्लाभश्च नस्याद्व्यवहारतोस्य ॥ केन्द्र द्वितीयोदयलाभयुक्तैः सौम्यैर्बलाढ्यैः प्रचुरार्थलाभः ३३
४ अमुकं कार्यं कर्तुं यामि न वा प्रश्ने॰ लग्नाधिनाथे यनिशाधिनाथे शुभे स्यशाले च शुभे चतुष्टये। तत्कार्यं कर्तुं व्र
जल्लग्नपे हो: पापेस्यशाले व्रजनो त्तमादिशेत्तु ॥५॥ अथ वंधमोक्षप्रश्ने ॥ केन्द्राधिनाथे नविलग्ननाथो यदीस्य

३५ शालं कुरुते चतुष्टये ॥ तत्स्थानमोक्षः सुचिराद्धि लग्ने लग्नेश्वरः केन्द्रगतास्त्व केन्द्रपा ॥ ६ ॥ कंबूलयोगे सुभखेचरा
णां सुभेस्य शाले यच तुष्टयस्थे ॥ मोक्षश्चिरात्स्यादुदयेशबिंधौ सौम्यान्वितैः संयुतयोः शुभः स्यात् ॥ ७ ॥ त्र्यायोक्तिमेल
ग्नपतौ व्ययेशे क्रूरे स्थिते स्याद्बहु बंधनिष्ठा ॥ केन्द्रस्य खेटोदयपेस्य शाले मोक्षस्तदाशास्त्रविनास्ति मोक्षः ॥ ८ ॥
केन्द्रस्थिते लग्नपतौ तृतीयधर्मो सषष्ठस्य खगेस्य शाले ॥ हुत्थमोक्षस्त्र भवेत्सुखेन कष्टेन चंद्रोदयपेस्य शाले ९
रंध्रेशपापोदयपेस्य शाले स्यात्तलस्थे मृतिमेति बंधनात्त ॥ पापेस्य शाले हिमगौ चतुर्थे मृत्युस्तथारंध्रपतीस्य शाले
१० ॥ रसातलस्थे र्कुकुरमविष्टे क्रूरे स्थिते लग्नपतौ म्रियेत ॥ एवं विधे भूमिसुते च गुप्ते निःकाश्यहन्येत सबंधनस्थः ॥
११ ॥ विनिःसृते कोदुदयेश्वरे गदः सपापकेन्द्राच्च विनिःसृते शुभं ॥ त्वरोदये शीतकरे चरस्थिते शीघ्रं प्रमोक्षः स्वगृहे
विधौ चिरात्तु ॥ १२ ॥ मोक्षो विलंबाद्यदुर्जनाप्तिर्भवेद्धिमांशो मकरस्थिते च ॥ स्थिरे चिरात्स्यात्सुचिराद्द्विदेहे मोक्षो भ
वेद्वा द्विमबंधकाले ॥ १३ ॥ तृतीयधर्मस्य खगेस्य शाले लग्ने शरद्रौ च सुखेन मोक्षः ॥ लग्ने शरद्रौ सहजेशधर्मनाथेस्य
शाले सहजे च मुक्तिः ॥ १४ ॥ व्ययेषु लग्नाधिपतीस्य शाले कर्मस्थितेनश्यगृहं समेति ॥ धर्मेश्वरे विक्रमपेस्य लग्नना

म॰वै॰ येत्स्यशालेव्ययगेसनश्येत् ॥ १५ ॥ स्वर्क्षेसुखस्थेत्सुदमेशदुन्नौत्रत्नीसभावस्यखगेत्स्यशालगे ॥ मोक्षोभवेचास्यदवंधुसं
३८ स्यखगेत्स्यशालेवित्तपस्थितेविधौ ॥ १६ ॥ सौरेक्षितेसौरसुतेयचन्द्रेस्याद्दीर्घशुनिस्थितिर्नगकष्टं ॥ भौमेक्षितेभौमसुतेत्य
चन्द्रेकेंद्रस्थितेवंधनताडनार्त्तिः ॥ १७ ॥ जामित्रनाथः शुभखेचरश्चेन्नस्नेहदृष्ट्यादशपंचपश्येत् ॥ तदास्यमोभूद्धरण ।
स्यहेतुः सत्यवदाक्षिण्यमिहप्रकुर्यात् १८ ॥ धर्मेशदुश्चिक्यपतीत्स्यशालेलग्नेश्वरेस्यात्स्वयमेवमोक्षः ॥ केन्द्रेविलं
बादथवित्तनाथकेन्द्रेचतुर्थेविरवंधनंस्यात् ॥ १९ ॥ आपोक्लिमेपापफरेस्तुरुभेचचंद्रेवागीशभार्गवबुधैः शशिराशि ।
पेन ॥ दृष्टेप्रमुच्यतिसुखेनसवामरणाप्रयेदस्तेश्वरेनवमगेचशुभेक्षितेस्ले ॥ २० ॥ लग्नेश्वरः सप्तमपंचमपश्येत्सुस्नेह
दृष्ट्यास्यात्तदानरेंद्रः ॥ न्यायंप्रकुर्यादथशत्रुदृष्ट्यात्वन्यायमार्तिंचयदानपश्येत् ॥ २१ ॥ अथचौरमोक्षप्रश्नः ॥ ॥ ग्रम॰
शनैश्चरेमंदगतोस्थिरर्क्षेगुप्तोचिरंतिष्ठतितस्करस्तदा ॥ मंदारराशौनिधनेकुजेक्षितेकुजेनयुक्तेम्रियतेसतस्क ३८
रः ॥ २२ ॥ कुजेत्स्यशालेरविजेसचोरः संताड्यतेदारुणचर्मदंडैः ॥ दृष्टेष्टमेशेनचताडमानः सतस्करोवैमरणंप्रया ।
ति ॥ २३ ॥ शुभेत्स्यशालेखपतीत्स्यशालेसौरेशुभैः कर्मभुजाचदृष्टे ॥ नभोभुजार्केणनिरीक्षितेवाराजास्वयंमुंचतित

३५ स्फुरंत्तम् ॥ २४॥ ॥इति श्रीब्रह्मदासपुत्र श्रीनारायणदासमिश्रविरचिते वैद्यवशास्त्रे चंद्यमोक्षे द्वादशोध्यायः॥
॥ अथ लेखप्रश्ने ॥ ४७४ ॥ एषलेखः कीदृशः समागतो वायुनोदितोन्यपेण ॥ यस्मेसरणे केहिमगुःसरवेटःस्व
र्क्षोच्चगः केंद्रगतो यदि स्यात्त ॥ लेखस्यदातान्यतिस्तदानी केन्द्रोपगो राज्यपदाच्युतःसः॥१॥स्वर्क्षोच्चगे लग्नप
तौशशांके पूर्णे शुभेप्यागत एषलेखः॥ स्थिरोदये शीतकरे स्थिरस्थे संप्रेषितोस्याद्दरतोन्यपेण॥२॥लग्ने विधौ खे
चरदृष्टिहीने निरर्थकोवाकपटस्यलेखः॥ पापेसरणे केहिमगावनिष्टवार्ता शुभेन्दौ च शुभे सरणे॥३॥पस्येसरण
फेत्तविधूसरवेटोलग्नस्थितःस्यात्कुशलस्य वार्ता॥पापेसरणफे शशिजेत्वनिष्टवार्त्ता सपापेत्युदयेविशेषात्त ४॥
वित्तादिभावोपगते शशांके बुधे सरणफे खचरेशुभे सा॥भावस्यवार्त्ताह्यनुपापिनी स्यात्छुभेक्षणान्ताशुभदृष्टि
योगात्॥५॥ अथ यणज्ञोग्नामादेर्मुद्रा लेखप्राप्तिप्रश्ने॥ ॥सूर्येन्दु जाभ्यां गगनाधिनाथो यदीस्य शालंकुरुते त
दासात्॥ सणजमुद्रालिखितस्य लाभो विपर्ययान्नैव भवेत्तदाप्तिः॥ ६ ॥ अथ यस्मैलेखोदत्तस्तेन समानितः
सलेखोनवाप्रश्ने॥ ॥ताराधिनाथेन विलग्नपेन यदीस्यशालं कुरुतेस्मरेशः॥प्राप्तःसयस्मैमहितः सलेखस्तद

प्र०वै० कालेवेहिमगौविलग्नपे॥ ७॥ शशांकलग्नेशकलत्रपानां कबूलमोगेसुभवीक्षितेच॥ सुखेहहस्पाभिलितः स्य
३५ स्मैलेखोगतस्तेनसमानितस्य॥ ८॥ प्रस्तुतंसुभमुक्तंवाप्यसुभमितिप्रश्ने॥ यस्मेस्यशालेज्ञविधूलस्वेटःस्वक्षो
च्चसंस्थःसुभखेचरश्चेत्॥ लेखोत्तरंश्रेष्ठफलंतदास्यान्यापन्नहश्चेदसुभोत्तरंच॥ ९॥ लेखग्नाहीकेदासमेष्यती
तिप्रश्ने॥ १०॥ लग्नेश्वरेशीतकरेथकेन्द्राहिनिर्गतेद्यूनपतीसएफे॥ मार्गेवहस्यासुचरेविलग्नेसौम्यैःसुखहिवि
गतेःसमेति॥ ११॥ अथवार्तेयंसत्यमिथ्यावाप्रश्ने॥ विलग्ननाथोस्यनिशाधिनाथःसुभेस्यशालीससुभश्चकें
द्रे॥ सत्यानदासात्सुखकिंवदंतीपापोदयेशेप्यसुभापिसत्या॥ लग्नेश्वरेवक्रगतेथवक्र गमेस्यशाले
त्सुभेस्यशाले॥ केन्द्राहहिस्येखिलकिंवदंतीमिथ्याभवेहत्रगनपवहिधोच॥ १२॥ खस्थेस्यशालेप्रकटेवजाता प्र०
त्वाविभंविष्यत्सुदयेनवार्ता॥ अस्तेतनस्थेपत्रकदासुखस्येगुप्ताभवेन्निर्वहनीहतहत॥ १३॥ अथोत्पन्नभयना ३५
शोभविष्यतिनवाप्रश्ने॥ लग्नेश्वरेकेन्द्रगतेवलान्वितेसुभेस्यशालेसुभवीक्षितेन्नृणां॥ तस्याद्भयंस्वाभि
सुभैर्युतेक्षितेस्थिरोदयेह्यगवरोदयेपिच॥ १४॥ लग्नाधिनाथेपतितेनस्थितेस्यात्पापेक्षितेभूरिभयंचरोद

३६

ये॥ छिद्रेशपापोदयपेत्थशालेकेंद्रेस्थितेस्यान्मरणोपमंभयं॥१५॥मिः फेशपापोदयपेत्थशालेकेन्द्रस्थितेवंधनता
डनंस्यात्॥ धनेशपापोदयपेत्थशालेकेन्द्रेथनिःसारदुहोग्नवंधात्॥१६॥व्ययेशपापोदयपेत्थशालेव्ययेस्मरेपा
पनिरीक्षितेसः॥ननःप्रणश्येद्यलग्नचंद्रौपापान्वितौपत्रचलेततोभीः १७॥ अथकिंचिद्वंतुंपास्यामिममजयोभ
विष्यतिनवाप्रश्ने॥ ॥लग्नेशुभेवाहिमगोचरस्थेमत्थाप्रयाणाद्धनेपरभवं॥पापेत्थशालेह्युशुभेक्षितेविधौ।
कार्येकृतेपिप्रमतेस्तनिःस्तः॥१८॥शुभेत्थशालेहिमगौशुभेक्षितेराशीशदृष्टेनचपापसंयुते॥स्वस्वामिदृष्टे
ष्युदयेचरेजयंसंतोषमेस्याच्छुगतस्तथाभयं॥१९॥स्थिरोदयेवंधनमत्तसुमाप्नुयात्क्रूरेत्थशालेथविधौप्रणश्यति॥
स्वर्क्षोच्चगेस्मिन्नशुभेमहीभुजासंगच्छतेमुच्यतितच्चरोदये॥२०॥ अथबहुकार्यमध्येकस्यनिष्पत्तिरितिप्रश्ने॥
॥लग्नेश्वरेकेन्द्रगतेशुभेत्थशुभेक्षितेस्यात्प्रथमंसुलाभ॥तस्मिन्नपरस्परसुदयंतत्तीयंहक्कं द्रवर्ज्येशुभदंहितीपं
॥२१॥ ॥अथसंभाव्यनिधिप्रश्ने॥ ॥एवंतत्रस्थानेन्यत्रप्रोक्तिवाशुर्कवस्तुतत्रास्तिनवालभ्यतेनवाप्रश्नेनिधिव
हृदेत्॥ ॥लग्नेश्वरेसौम्यखगेत्थशालेचतुष्टयस्थेधनमस्तितस्मिन्॥सपापसौम्यग्रहसंयुतेस्मिन्मीतंपरै

म॰वै॰ स्तत्तु द्रविणं निरवन्य ॥ २२ ॥ लग्नेश्वरे शीतकरे थलग्नसंस्थे त्थशाले धनमेति पृच्छकः ॥ शशांकलग्नाधिपतीत्थ
३६ शाले खातत्व्यमुग्नैरहिते चतुष्टये ॥ २३ ॥ शुभो दृष्टे शेशुभदृष्टयुक्ते चन्द्रान्विते लग्नगते धनाप्तिः ॥ पापेषु केन्द्राष्टमवर्जि
तेषु सौम्येषु केंद्रेषु निधिं तदाखनेन्न ॥ २४ ॥ जीवेत्थशालेऽभ्युगुजेत्थशाले बुधे त्थशाले हि गुः प्रपूर्णः ॥ केन्द्रे धने
लाभगतेग्रहे शुभे नत्रास्ति वित्तं तदवाप्यते च ॥ २५ ॥ यावंतः सुः सद्ग्रहास्तकर्मसंस्थास्तावत्संख्याः स्यान्निधि
स्तत्र गेहे ॥ यत्संख्ये स्यात्तुर्यनाथः करे सैः शीतज्योतिर्लग्नभागैश्च खातः ॥ २६ ॥ लग्ने विधौ पूर्वगतं हि वस्तु मेषूर
णेशाम्यदिशि प्रयातं ॥ द्यूने हिमांशो च गतं प्रतीच्यां तुर्ये वलिन्युत्तर यातमिंदौ ॥ २७ ॥ मेषादिकान्यात्तशुभुक्त ए
शीसंगुण्य दिग्भ्यां विभ जे नवेदौः ॥ लब्धा महेन्द्रा दिदिशाक्रमात्स्यान्निधेः प्रनष्टस्य हृतस्य चौरैः ॥ २८ ॥ पा राम॰
पेत्थशाले हिमगो चतुष्टये पापेक्षिते चारविरश्मिमध्यगे ॥ पापग्रहैः केन्द्रविनाशसंस्थितै द्रव्यं न तस्मिन्नव ३६
ननाद्भूयं भवेत्तु ॥ २९ ॥ अथ मेघवृष्टिप्रश्ने ॥ सहस्ररश्मेर्मिथुनप्रवेशे शशांकवाचस्पतिशुक्रसौम्यैः ॥ मीना
श्वकन्यामिथुनस्थितैः स्यात्तदा सुवृष्टिः सकलान्नकर्त्री ॥ ३० ॥ सहस्ररश्मेर्मिथुनप्रवेशे शुक्रज्ञयोः कर्कवृष

स्यपोऽथ ॥ चन्द्रे झषे देवगुरौ कुमार्यां विपर्यये याहापित्तदासुवृष्टिः ॥ ३१ ॥ सहस्ररश्मेर्मिथुनप्रवेशे त्तशुक्रयोर्मेषमन्
युग्मसंस्थयोः ॥ चन्द्रेऽप्ययोऽथापगयोऽथ यायैस्कलालिमिंहापगत्तेःसुवृष्टिः ॥ ३२ ॥ सहस्ररश्मेर्मिथुनप्रवेशे मा
हेयस्थयोर्मजसैंहिकेयैः ॥ मीनाश्च कन्यामिथुनस्थितैश्च तदाल्पवृष्टिः प्रियमन्नमुर्व्यां ॥ ३३ ॥ सहस्ररश्मेर्मिथु
नप्रवेशे मंदारयोः कर्कवृषस्थयोश्चेत् ॥ द्विदेहभस्थे दनुजे विशेषात्तदाल्पवृष्टिः प्रियमन्नमुर्व्यां ॥ ३४ ॥ शुभाशु
भैर्ग्रहैर्मिश्रैः फलं मिश्रं प्रजायते ॥ सूर्ये क्रूरान्तगुरुः परेपत्त दा वृष्टिश्च मध्यमाः ॥ ३५ ॥ इति वृष्टिज्ञानकम् ० ॥
आषाढमासामितपक्षरोहणीप्रदक्षिणं चेत्कुरुते निशाकरः ॥ तदा सुवृष्टिः शुभमन्नसंपदो विपर्यये चा दन्नम
हर्घता भवेत् ॥ ३६ ॥ पूर्वाषाढा रेवती हस्तसार्प्यादिस्थेखल्पां वृष्टिमन्नं महर्घं ॥ मन्दः कुर्यात्स्वर्क्षतुंगस्थितश्चा
भीष्टां वृष्टिं भूरिसस्यं समर्घं ॥ ३७ ॥ इति शनिराशिफलं ॥ तुलालिगोमीनकुलीरकुंभमृगाः सतोयाविजलाश्च
शेषाः ॥ जलात्मकोशुक्रविधू कुजार्कसौरविशुष्का ज्ञगुरू विमिश्रौ ३८ पूर्णे जलर्क्षे सुभदृष्टयुक्ते केन्द्रे हिमांशाव
विराम्सुवृष्टि ॥ तद्वत्सिते शीतकरे त्रिकोणे लग्नाप द्वापातितदा च वृष्टिः ॥ ३९ ॥ सौम्या जलर्क्षोपगता स्तनीय

प्र०वै० ध्योर्गतयोर्भयोश्च॥ ५७॥ क्रूरग्रहैर्लग्न धनायकर्मगैः सौम्यग्रहैश्चाप्यबलैः स्वनीचगैः॥ लग्नेश्वरे शीतकरे च नीचगे न
३८ क्रूरतो लाभमियान्न नौ पतिः॥ ५८॥ सौम्यग्रहैर्लग्न धनाय कर्मगैः पापग्रहैरस्तमितैस्त्रिषष्ठगैः॥ स्वक्षोच्चगे शीत
करे च लग्नपे लाभो भवेत्सर्ववणिक्क्रियासु॥ ५९॥ लग्ने बलाढ्ये धनपेल्पवीर्ये ग्नात्स्वंसुवस्तु ध्रुवसंग्रहाय॥ लाभो बला
ढ्ये धनपेऽबलाढ्ये स्याद्वस्तुनो विक्रयतोर्थलाभः॥ ६०॥ अथ समर्घप्रश्ने॥ मेषे वृषे च मिथुने शुभदृष्टयुक्तेऽनं
गे निमिषकं सुसुलभं त्वभयं धरित्र्यां॥ सूर्ये धनुर्मृगघटेषु चयस्य दानं कुर्यात्समर्घमसुभैः सहितो महार्घ॥ ६१॥ यस्यां
त्वमामामथ पूर्णमास्यां चंद्रः शुभैर्दृष्टयुतो न पापैः॥ तस्मिंश्च मासे कुरुते समर्घं महर्घकं पापयुतेक्षितश्च॥ ६२॥
लग्ने बलाढ्ये निजनाथसौम्यैर्युक्तेक्षिते केन्द्रगतैः शुभैश्च॥ सर्वं समर्घं विबले विलग्ने केन्द्रेषु पापैः सकलं महर्घं राम०
॥ ६३॥ स्वोच्चे स्वभे मित्रगृहे विलग्ने यावद्दिनैस्तिष्ठति सौम्यखेटः॥ तत्तुल्यमासैः सकलं समर्घं वर्णानुगं तस्य च ३८
वस्तुभूपः॥ ६४॥ क्रूरे स्थितः शत्रुगृहे विलग्ने यावद्दिनैस्तिष्ठति पापखेटः॥ तत्तुल्यमासैः सकलं महर्घं वर्णानु
गं वस्तु च तस्य भूपः॥ ६५॥ ऊर्णाभनालीतिलचर्मकृष्णवस्त्रायसानां महिषस्य चार्किः॥ सिद्धार्थगोधूमयवेक्षवानां

सवाजिकर्पूरगवांगुरुस्त्र॥ ६६॥ रविस्त्रमुक्तामणिहेमताम्रक्षौमास्त्रचर्मभरदादिकानां॥ मुक्तेक्षुशंखांडजवस्त्ररू
पस्मितानांवरणांलवणस्यचेन्दुः॥ ६७॥ मसूरताम्रारुणधातुशस्त्रप्रवालकाचाजपतिःकुजःस्यात्॥ स्नेहाम्लकांस्या
न्नविचित्रवस्त्ररूप्यांबुजानांस्फटिकस्यशुक्रः॥ ६८॥ सुगंधवस्त्राहिदलान्नपक्षिहरिन्मणीनांप्रभुरिंदुजःस्यात्
॥ कोद्रवान्नकंशूनितिललोहमेषच्छागोष्ट्रवाराहखरस्यराहुः॥ ६९॥ वर्णानुगंवस्त्रजेपमम्॥ अथप्रतिवर्षशुभाशुभज्ञा
नम्॥ यकाकुहूशशिपभास्वदजप्रवेशलग्नेश्वराःशुभखगैर्युतवीक्षिताश्चेत्॥ तद्वत्सरेजगतिसौख्यमलंप्रकु
र्युःपापार्दितागदनरेन्द्रभयंप्रजानां॥ ७०॥ मेषप्रवेशोदयपतःस्वरांशेःकेन्द्रेषुपापोद्भवपत्तीस्थशाले॥ पापग्रहेर्दृष्ट
युतेचतस्मिन्वर्षेगदार्तिःभियसुनसुर्व्यां॥ ७१॥ भानोर्मेषप्रवेशोदयभवनपतिःसद्ग्रहःस्वोच्चसंस्थःस्वर्क्षस्थोवा
पिकेन्द्रेशुभगगनचरैर्दृष्टयुक्तोबलाढ्यः॥ तस्मिन्वर्षेप्रकुर्याज्जगतिशुभसुखंभूमिसस्यंप्रसुवृष्टिं क्रूरःक्रूरग्रहैर्दृष्टोवा
विशतिनृपभयंकष्टमन्नंमहर्घं॥ ७२॥ अथमनुष्याणांजन्मलग्नात्प्रतिवर्षशुभाशुभज्ञानंमुकुन्दात्॰ ॥
जन्मोदयाद्भास्वदजप्रवेशलग्नंहियद्भावगतंशुभान्वितं॥ तद्भाववृद्धिंप्रकरोतितस्मिन्वर्षेन्नृणांपापयुतंतदन्य

प्र०वै०
३९

स्या॥७३॥ जन्मोदये देहसुखं धनेर्थलाभस्तृतीये च कुटुंबवृद्धिः॥ तुर्ये सुहृत्सौख्यमथात्मजाप्तिः सुते थ षष्ठे रिपुरा
जयः स्यात ७४ स्त्रीसौख्यप्राप्तिर्भवति मदने मृत्सु रुग्मीश्वरं भ्रे धर्मार्थाप्तिस्तपसि दशमे वित्तसौख्यास्सदाप्तिः॥ला
भे लाभः सुखधन चयो दुःखदाभि द्व्यमंत्ये॥ पुंसो मेषं प्रविशति रवौ जन्मलग्नाद्धि लग्ने॥७५॥ इति वर्षलग्नं ॥
॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्र श्रीनारायणदाससिद्ध विरचिते वैद्यवशास्त्रे त्रयोदशोध्यायः॥ ५९६ ॥ अथ भो
जनप्रश्ने ॥ ॥ सक्षारमिन्दौ मधुरं भृगुस्त्वेपसाम्लं च सुस्वादुरसं सितेन्नं॥ सूर्ये सतिक्तं स कटूहमारे भुक्तं बुधे
सर्वरसं विलग्ने॥१॥ मंदे कषायेन रसेन युक्तं स्थिरोदये भुक्तमिहैकवेलं॥ वेलाद्वयं भुक्तमथे द्विदेहे प्रभूतवेलं
चरभसमस्थैः २॥ पापे सराफे च सुभे त्थशाले चन्द्रे प्रभुक्तं सुभमन्नमीहशं॥ शुभे सराफे त्वशुभे त्थशाले चन्द्रे क आम०
दन्नं मधुरादि वर्जितं॥३॥ अथ भोजनलाभप्रश्ने ॥ निशाकरे राशिभुजामदृष्टे सुखेन सद्भोजनमिष्टकाले ३९
कष्टात्कदन्नं लभते शुभर्क्षे चन्द्रे च राशीशदृशा विहीने॥४॥ रवीत्थशाले शुचितीक्ष्णमुष्णं जीवेत्थशाले मधु
रं सगौरवं॥ शुक्रेत्थशाले शशिजेत्थशाले सद्भोजनं स्वादुरसं महोत्सवे॥५॥ शनीत्थशाले सक्षकयासमेतं कु

छान्नमुहंसितिजेस्यशाले॥चन्द्रेशुभस्तेहदृष्टाविवाहेसौम्यारिदृष्ट्यातत्तगृगागतान्नं॥६॥पापेस्यशालेहिमगौ
चतुष्टयेक्रूरग्रहैःकेन्द्रविलग्नसंस्थितैः॥कष्टात्कदन्नंमधुराज्यवर्जितंवंध्यादिगेहेक्वचिदेतिवानवा॥७॥शु
भस्यशालेहिमगौचतुष्टयेस्वर्क्षोच्चगैःकेन्द्रगतैःशुभग्रहैः॥लग्नेश्वरेलग्नगतेप्यरुच्छ्रतःसुस्त्रीन्दुभोज्यं
लभतेस्वमंदिरे॥७॥गृहात्कुटुंबात्सहजात्पितृभ्यःसुताद्रिपोःस्त्रीभ्यऋणात्त्रभेस्यात्॥स्यात्स्वमित्रात्कुहू
तःक्रमेणभोज्यंविलग्नादिषुवीर्यवत्सु॥८॥ अथस्ववैरिनिमंत्रितभोजनेभद्रमभद्रंवाप्रश्ने ॥लग्नस्थि
तेसूर्यसुतेयराहौस्वर्यैक्षितेवैरिनिमंत्रितस्य॥स्याच्छस्त्रघातःशशिभौमयोश्चलग्नस्थयोःसौरिदृशासिघातः
१० अन्येपिग्रभंगयोगाश्चिंत्याःपत्तोनिमंत्रमारयंतिवैरिणः॥जीवेसितेलग्नगतेबलाढ्येचंद्रेवुधेकेंद्रगते
शुभान्विते॥त्रिलाभषष्ठोपगतेस्वपापैःस्यात्प्रेमनिर्वैरकरंसुभोजनं॥११॥ अथाखेटकप्रश्ने ॥लग्नेशजा।
मित्रपतीत्स्यशालेसुलेहदृष्ट्यावनपोर्हयोश्च॥आखेटकःस्यात्सफलोरिदृष्ट्याकष्टाद्दृष्ट्याविफलोल्पको।
वा॥१२॥लग्नेश्वरेद्यूनगतेविलग्नेजायेश्वरेस्यान्मृगपापभूता॥द्यूनेश्वरेमंदगतौसुदृष्ट्यास्वल्पावलाढ्येसितिजे

प्रश्नवै० चतुर्वी॥१३॥रवेभौमगेहेयकुजेनभस्थेजीवेक्षदृष्टेमृगपागरीमसी॥बुधस्यजीवस्यगृहेनभःस्थेलग्नेयसुर्वीमृ
४० गयातदाभवेत॥१४॥जामित्रनाथेहिबुकेनभस्थेवाखेटकःस्वल्पतरेपिनस्यात्॥द्यूनस्थितेवीर्ययुतेप्रभूतःस्याद
स्यकोम्यत्रगतेचकेन्द्रात॥१५॥ अथजलसत्वाखेटकप्रश्नः ॥जामित्रनाथेनसुधाकरेणमदीत्थशालंकुरुते
महीजः॥शुक्रेक्षितोवाथचिरेचराशावाखेटकःस्यात्प्रचुरोझषाणां॥१६॥ अथसुरतप्रश्नः ॥जीवेत्थशाले
भृगुजेत्थशालेजीवेत्थशालेहिमगोचतुष्टये॥सौख्यातिरेकश्चसुभेक्षितेस्मिन्त्वंगंधयुक्तःसविलासहासः॥१७॥
क्रूरेक्षितेस्मिन्हिमगोसरोषःक्रूरान्वितेभूरिकलहोनवध्वोः॥पीडाथवासीत्सुरतेयुवत्यारंजेयथास्तर्क्षमुपैतिनह
तु॥१८॥लग्नेसुरेज्येभृगुजेकलत्रेतुर्येहिमांशौसविलासहासं॥सुवेषलावण्ययुतासुरूपाद्यूनारतंपुष्पसुगंधयु राम०
क्तं॥१९॥शशांकसूनावमरपूजितानांकंबूलयोगेचचतुष्टयस्थे॥स्वोच्चेस्वगेहेसुरतंचहर्म्येकर्पूरपुष्पागुरुचंद ४०
नाढ्यं॥२०॥स्थिरेहिदेहेवनितास्वकीयाचरोदयेनारमितापरस्त्री॥सुदुर्भगाकेन्द्रगतेर्कपुत्रेहंकारयुक्ताक्षितिजे
प्रभुक्ता॥२१॥घ्नत्तांगनाक्रूरखगेचतुर्थेसौम्येकलत्रेस्वविवाहीताच॥भुक्तैकवारंस्थिरभेद्विवारंद्व्यंगेत्रिवारंचचरे

विलग्ने॥२२॥ दिनर्क्षलग्ने दिवसस्य हे च केंद्रस्थिते नासुरतं दिवाकृतं॥ निशोदये राशिखगे च रात्रौ दिवा निशं तद्द्।
ल्लिनोर्द्विखेटयोः॥२३॥ मथुरनुरूपं सुरतं वदेत्सर्वमन्येष्वपि॥ अथ ग्रहाणां बलाबलसंज्ञाश्च ॥स्वोच्चं त्रैराशिकं
हद्दा स्वक्षेत्रं च मुसल्लहं॥ पंचाधिकारः खेटस्य बली स्यादधिकारवान्॥ २४॥ त्रैराशिकेश्वराः ॥कुंभस्य।
जीवो मकरस्य भौमो मीनस्य चंद्रो धनुषोर्कपुत्रः॥ सदा प्रभुः स्यान्निशि कर्कटस्य भौमो दिवा दैत्यगुरुः पतिः।
स्यात्॥२५॥ अलेर्दिवारो निशि भार्गवः स्यान्मेषस्य सूर्यो हि हरेश्च रात्रौ॥ मेषस्य रात्रौ च हरेर्दिवेज्यो वृषस्य शुक्रो
ह्निशशी च रात्रौ॥२६॥ रात्रौ तुलाया मिथुनस्य चाह्नि सौरी। निशायां मिथुनस्य सौम्यः॥ सौम्याह्नि नार्या निशि भार्ग
वश्च दिवा तुलायाः शशिजः प्रभुः स्यात्॥२७॥ अथ नक्तयोगः ॥लग्नेशकार्येश्वरयोर्द्वयोश्च परस्परं दृष्टिविहीन
योश्च॥ एकश्च पश्चाद्विधुरं तरस्थाः पश्येदुभौ तौ खलु नक्तयोगः॥२८॥ कार्येशलग्नेश्वरयोर्द्वयोश्च सत्वे खेटयोरं
तरगः सुरेज्यः॥ पश्येदुभौ तौ खलु कार्यकर्ता संजायते नक्तमन्याख्ययोगः॥२९॥ पापार्दितोग्रहः॥ पापेत्थशाले
त्वशुभहृत्स्थांतरेस्यः संस्थितः पापनिपीडितोग्रहः॥ नुर्यात्कलत्राद्गगनादसद्ग्रहे दृष्टश्चयः सोऽशुभवीक्षितो फलः॥

प्र०वै० ॥३०॥ अथ दृष्टिः ॥ स्यात्पंचमसप्तनवमं तृतीयं लाभं गनहः पश्यति मित्रदृष्ट्या ॥ कार्येसु सिद्धौ खलु पृच्छकानां सु
४१ भःसुहृद्व्योमचरो विशेषात् ॥ ३१ ॥ निजात्कलत्रं दशमं च तुर्यं संस्थानभं पश्यति शत्रुदृष्ट्या ॥ पापो रिपुर्व्योमचरो
विशेषात्कार्यार्थनाशाय सपृच्छकानां ॥ ३२ ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्रश्रीनारायणदासमिश्रविरचिते वैष्णव
शास्त्रे चतुर्दशोध्यायः ॥ ॥५६१॥ ॥ अथ मूकप्रश्नः ॥ ॥ सूर्यासितकुजिद्भूमिजराहुमंदचन्द्रज्ञजीवाः पतयो दिशां
सुः ॥ मेषो वृषः स्यान्मिथुनः कुलीरः प्राच्यादि पास्त्रिः परिवर्तनेन ॥ १ ॥ पुंस्त्रीः कृशानुक्षितिवायुवारिचरस्थि
रद्व्यंगगृहाश्च मेषात् ॥ वृषाजसिंहाधनुषः परार्द्धं मृगाद्यमर्द्धं च चतुःपदाः स्युः ॥ २ ॥ प्रभूतपादावलिकर्कटोस्तः ।
कुंभोद्धुषः पादविवर्जितः स्यात् ॥ तुलाचकन्यामिथुनाश्च कुंभानराश्च शेषाजलराशयः स्युः ॥ ३ ॥ गनहाराश्यनुसा एम०
रेण पशुमानवयादसां ॥ हेमरूप्यादिधातूनां चिंता ब्रूयात्स्वबुद्धितः ॥ ४ ॥ धातोश्च मूलस्य च जंगमस्ये चिंतो जरा ४१
शौक्रमतश्च मेषात् ॥ नवांशकैर्युग्मगृहे भतीया हास्याद्बुधैः स्विः परिवर्तनेन ॥ ५ ॥ स्याद्धातुचिंता कुजभास्करा
भ्यां बुधार्कजाभ्यामपि मूलचिंता ॥ ज्ञेया च दैत्येनसितेंदुजीवैः केन्द्रस्थितैर्नुर्हृदि जीवचिंता ॥ ६ ॥ सुक्केहिमा

श्रोरज्जनं सुवर्णं सौम्ये गुरौ रत्नसुतं हिरण्यं ॥ लोहं शनौ सीसकरंगमारे ताम्रं च मुक्ताफलमुष्ट्रमरश्म्यो ॥ ७ ॥ शुक्रे सु
रे ज्येहि द्विपदस्य चिंता चतुष्पदानां रविभौममंदोश्च ॥ सुपक्षिणां सूर्यसुतेन्दुरस्त्वौ: शशांकराहू श्वसरीसृपाणं ॥ ८ ॥
विप्रस्य चिंता भृगुजे सुरेज्ये स्यात्क्षत्रियाणां तपने महीजे ॥ शूद्रस्य सौम्ये वणिजां शशांके राहौ निषादस्य शकस्य
सौरे ॥ ९ ॥ सूर्ये सुरेज्ये क्षितिजे च पुंसां स्त्रीणां शशांके भृगुजे च चिंता ॥ नपुंसकानां बुधमंदगे च चिंता कुजे कांच
नकारकस्य ॥ १० ॥ केन्द्रस्थिता शशांकार्कजराहुभौमैर्द्रुमानुश्च सूर्येण सितेन मूलं ॥ बुधेन जीवेन च जीवडक्रोदासांस्य
जा: संकरजाय मेन ॥ ११ ॥ रक्तौ कुजार्कौ शशिजो हरित्स्यात् श्वेतौ सितेंदू गुरुरेव पीत: ॥ कृष्णस्तमश्चार्कसुतश्च नी
लो गौरो गुरु: पाटलवर्ण इन्दु: ॥ १२ ॥ अथ कार्यचिंता ॥ स्वराशिगे केंन्द्र पराज्यचिंता चन्द्रे च केदारनिखातनवा
रां ॥ भौमे निराजारिभयस्य चिंता क्षेत्र कृष्यादिखलासुधानां ॥ १३ ॥ शुक्रे स्वगेहे खिलसौख्यचिंता जीवे सुहृद्ध
र्मेन रेश्वराणं ॥ शनैश्चरे स्वर्गगते नरस्य चिंता भवेद्धेश्ममहीपितॄणां ॥ १४ ॥ पाखंडिकूटान्त मंत्रचिंता लग्ने र
वौ कार्यवलस्य चिंते ॥ विवादचिंता सहजे चतुर्थे सुते सुतानां मनुजस्य चिंता ॥ १५ ॥ कार्यस्य मार्गस्य च षष्टगे के

प्र०वै० द्यूनेंगनायानिधेश्वनावां॥धर्मेन्यदेशस्थनरस्यचिंतामेषूरणेभूपतिकार्यचिंता॥१६॥लाभस्थितेर्केनृपतेर्ईना
४२ शाचिन्ताव्ययेमार्गरिपुश्रचिंता॥ इतिरविः ॥लग्नेविधौक्षेत्रधनाशनस्यचित्तस्थितेवित्तविवादचिंता॥१७॥स्वा
ह्रिष्टिचिंतासहजेचतुर्थेमातुर्गृहस्यात्मजभेसुतानां॥षष्ठेगदार्त्तस्यमदेसुवस्यास्चन्द्रेष्टमेभोजनवस्तुमर्म्मस्योः॥
॥१८॥मार्गभयाराग्रस्यतपःस्थितेस्यात्कर्मस्थितेक्षेत्रखलादिचिंता॥लाभेशशांकेशुचिवस्तुवस्त्रचिन्ताव्ययस्थे
हृतवस्तुलब्धेः॥१९॥ इतिचन्द्रः ॥कुजेविलग्नेभयवादचिंताधनेप्रनष्टस्यधनस्यलब्धेः॥दुश्चिक्यगेभ्रातृ
सुहृत्कलेश्चतुर्येसुहृद्वैरपशुक्षपादेः॥२०॥संक्रुद्धमसर्गात्तुनयस्यपुत्रेषष्ठेग्निरूप्यामसकांचनानां॥विनष्टदा
सार्थहयादिचिंताद्यूनेष्टमेमंदिरमंदुएदेः॥२१॥धर्मेध्वचिंताक्षितिजेनभःस्थेचिंताविवादेमतिवादिनांच॥ एम०
विश्वासबुद्ध्यारिनिपीतचिंतालाभेव्ययस्थेरिपुसंगरस्य॥२२॥ इतिभौमः ॥लग्नेबुधेशास्त्रसुखादिचिंता ४२
धनस्थितेवस्त्रधनात्मजानां॥दुश्चिक्यसंस्थेस्वस्रसोदराणांतुर्येवुवापीकृषीवाटिकानां॥२३॥पुत्रस्थितेसं
ततिकार्यचिन्ताषष्ठेर्यकार्यस्यचगुप्तनार्यः॥द्यूनेविहंगस्यनिजांगनायाःछिद्रेनृपाज्ञाहृतवस्तुनांच॥२४॥

॥ धर्मे विहंगमसुते बुधे च चिंता कर्मस्थिते शास्त्रकथासुखानां ॥ लाभेऽर्थकार्यस्य च संशयानां पापखंडि विद्रोहसुख ।
स्य चांते ॥ २५ ॥ इति बुधः ॥ लग्ने गुरावैश्याकुलतामनाश सौख्यस्य चिन्ता हृदये नरस्य ॥ धने धनक्षेमसुखार्थ
चिंता दुश्चिक्यसंस्थे स्वस सोदराणां ॥ २६ ॥ तुर्ये कुले बंधुविवाहचिन्ता पुत्रे सुतस्नेहविवाहचिन्ता ॥ षष्ठस्थिते
स्त्रीकृतवादिगर्भचिंता स्मरस्थे ह्युदितार्थसिद्धेः ॥ २७ ॥ रंध्रस्थिते स्यात्स्वरूपणस्य चिंता धर्मेऽन्यदेशस्य धनाध्वगा
नां ॥ खस्थे सुहृद्विग्नहसौख्यचिन्ता ये स्थे ये सौख्यस्य यशोव्ययस्थे ॥ २८ ॥ इति गुरुः ॥ लग्ने सितेनेन्द्रस्य सुखे
ष्टगीतचिंता धने रत्नधनांबराणां ॥ तृतीयसंस्थे निजदारगर्भचिन्ताथवा स्वस्य सहोदराणां ॥ २९ ॥ तुर्ये विवा
हस्य सुखस्य चिंता पुत्रे सुतद्धात्सुतात्मजानां ॥ षष्ठे च गुर्वीप्रसवस्य चिंता स्त्रीसंगमस्नेहसुखस्य चास्ते ॥
॥ ३० ॥ शुक्रेऽष्टमस्थे परदारचिंता धर्मे प्रसून्नस्य सुकर्मणाख्ये ॥ लाभे च नारीप्रकटस्य चिन्ता व्यये स्थितस्वर्ग
तवस्तुनां च ॥ ३१ ॥ इति शुक्रः ॥ सौरे विलग्ने गददारचिंता धनस्थिते स्वात्मजपीडनादेः ॥ दुश्चिक्यगे भ्रातृविनाश
चिंता तुर्ये स्त्रियाः स्तन्यविवृद्धिचिंता ॥ ३२ ॥ पुत्रे च मर्त्यहृत्कार्यचिन्ता षष्ठस्थिते प्राक्तनजारिकायाः ॥ द्यूने च नार्या

मव्वे० भ्रूकटस्परंध्रेनष्टार्थदासीमत्तवस्त्रनांच॥ ३३॥ धर्मस्थितेनिंदितदुर्मतिनां चिंतानभःस्थेभ्रकटस्यभीतेः॥ लाभ
४३ स्थितेकुत्सितकार्यचिंताव्ययस्थितेस्सूर्यसुतेरिपूणां॥ ३४॥ इतिशनिः॥ शुक्रेस्यशालेचबुधेस्यशालेजीवेस्य
शालेहिमगौभ्रकर्षात्॥ स्सूर्येस्यशालेमदने विशेषात्स्त्रीणांविवाहस्यभवेत्प्रचिंता॥ ३५॥ इतिचिन्ता० ॥
॥ अथजलप्रमाणकरणम्॥ व्यासेनदैर्घ्यंनिहतंपुनस्तद्वेधांगुलैःसंगुणितंजलस्य॥ खखेंदुरामैश्चहृतंप
दाप्तंद्रोणादिमानंसलिलस्यतत्स्यात्॥ ३६॥ वृत्तपात्रचतुर्थांशंवर्गितंवेधताडितं खखचन्द्रगुणैर्भक्तंलब्धं
द्रोणादिवारिवत्॥ ३७॥ एवंक्रीडातडागानांकूपानांसरसांतथा॥ स्रोतोवृद्धिविहीनानांप्रमाणंगणकोवदेत्
॥ ३८॥ द्रोणश्चतुःसहस्रटंकैःशतटंकैःसेरइतिजलप्रमाणं॥ अथान्नप्रमाणकरणम्॥ चतुरस्त्रान्नखात एम०
स्यविस्तारायामवेधजैः॥ अङ्गुलैर्गुणितैर्भक्तैस्तर्कांकव्योमसागरैः॥ ३९॥ यल्लब्धंतद्धदेदिद्दामानंद्रोणा ४३
दिनिश्चितं॥ यवसर्षपशालीनामन्येषामनुपाततः॥ ४०॥ गोधूममाषयुंडालमुद्गाढकिमकुष्ठकाः॥ चणका
स्तंडुलाःकांककंगूनिष्पावचामलाः॥ ४१॥ मसूराश्चैववक्तव्याःसहस्रैःत्रिभिरेवच॥ श्यामाककोद्रवान्कंगुं

४४ कुसुंभशालिवतिलान्॥ ४३॥ अन्नराशेः प्रमाणं ॥स्थूलधान्येनवांशस्तु मध्यमे दशमांशकः॥ लघुष्वेकदशांशस्तु परिधेर्वेधइष्यते॥ ४४॥ सार्द्धपंचमभागस्यवर्गो वेधांगुलैर्हतः॥ परिधेः पूर्ववद्भक्त्वाद्द्रोणाद्यं धान्यमादिशेत्॥ ४५॥ खातस्यचतनस्यमुखंतलंच संयोजयित्वार्द्धकृतंसुविद्वान्॥ तत्याद्वर्गेणनिहत्यवेधंखखेंदुवेदैर्विभजेन्मितिःस्यात्॥ ४६॥ इत्यन्नप्रमाणकरणं ॥ अथपाषाणप्रमाणकरणं ॥ उत्सेधव्यासदैर्घ्याणामंगुलान्यश्मनोबुधः॥ सवर्णितानिविभजेद्व्योममार्गणशंकरैः॥ ४७॥ लब्धंद्रोणादिमानंस्यादश्मनोनात्र संशयः॥ खटीगैरिकयोस्तद्वत्सैंधवस्यतथाकरैः॥ ४८॥ वृत्तग्रावचतुर्थांशंत्रिधासंगुणितंभजेत्॥ व्योमबाणहरैर्लब्धंद्रोणाद्यंमानमादिशेत्॥ ४९॥ चक्राकारस्यचाप्येवंधनुस्तुल्योपलस्यच॥ भृंगाटकनिभस्यापिस्तंभस्यावर्तुलस्यच॥ ५०॥ पादांशवर्गपिंडघ्नं व्योमसायकशंकरैः॥ यल्लब्धंतद्भवेत्तस्यं द्रोणाद्यंमानमद्भुतं॥ ॥ ५१॥ इतिपाषाणप्रमाणकरणम्॥ ॥लोहताम्रपित्तलिकास्परंगादिप्रमाणकरणम्॥ ॥विस्तारोत्सेधदैर्घ्याणामंगुलान्ययसांबुधः॥ सवर्णितानिविभजेद्बाणपर्वतमार्गणैः॥ ५२॥ लब्धंद्रोणादिकंमानंसस्य।

प्र॰वै॰ स्यान्नात्र संशयः॥ सच्छिद्रतां मंत्राणामनुपात्यविनिर्दिशेत्॥ ५३॥ प्रमाणितं मत्स्वयमच्युतेनज्ञानं सुदिव्यं
४४ महल्लग्नजातं॥ शुभाशुभं व्यक्तकरं नराणां शास्त्रे मयास्मिन्लिखितं तदेव॥ ५४॥ ननु मनुष्य परमेश्वरयोः संवा
दः कथमासीत्॥ संप्राप्य मंत्रं गुरुभानुभट्टाज्जप्त्वा मुहुः सूर्यशशिग्रहेषु॥ हुत्वा द्विजान्भोज्य हरेः प्रसादात्।
त्सिद्धोहमत्रैव मुकुंददर्शी॥ ५५॥ स मंत्रो मपात्मनो वैद्यकशास्त्रे वैद्यमनःसंज्ञके सपुरश्चरणो लिखितस्तत्र
श्लोकः॥ ॥ आपातिमंत्रजपतो भगवान्स्वधाम्नः प्रत्यक्षवद्दत्तिपच्छतिदर्शनं च॥ स्वप्ने जपेत्स्थिरमनस्य
थ साधकानां नेज्यात्र तत्ताध्वरतपः श्रुतिनैष्ठिकानां॥ ५६॥ महाकष्टेन संसिद्धं दिव्यं ज्ञानं जगद्धितं॥ विहुनास्व
त्कं तं शास्त्रं पठेद्यत्नेन पालयेत्॥ ५७॥ कायस्थवंशांबुनिधेः पृथिव्यां श्रीब्रह्मदासः शशलांछनोभूत्॥ तत्रैव राम॰
देवीनयजाचमाभ्यां नारायणो ज्ञो हरिभक्त आसीत्॥ ५८॥ हरिजीशर्मा नारायणदासायाशीर्वादमिमं ददौ॥ ४५
श्रीब्रह्मदासनयजातनयेन येन गोविंदपादसरसीरुहषट्पदेन॥ प्रस्तार्णवल्लवमिदं रचितं हि शास्त्रं नाराय
णोस्तु भुवने सुखभाक्सदैव॥ १॥ एकेकाक्षविलासमात्रनिपुणाः शास्त्रानभिज्ञाः परे विद्वांसो न कवित्वमात्र

चनाः कर्तुं परं जानते ॥ विद्वत्ता कविता च यत्र न च ते सद्दिद्द्युभक्ता श्रयाः कामस्यः कविभक्त पंडित पतिर्जीयात्सना
रायणः ॥ २ ॥ हृत्पंकजे यस्य सदैव विष्णुर्वाग्देवता यस्य हूनेविभाति ॥ गोविंदमंत्रालपनेन सिद्धो नारायणः सोस्तु ।
श्रियास्मेमतः ॥ ३ ॥ श्रीमन्गोसायिनि पनीस्त्वजिरे सदैव लक्ष्मीर्विनोदयतु भक्तप्रिया न्नगस्य ॥ मे नाखिलाग
मविदां द्विजपुंगवानां ज्ञाना यशास्त्र ममलं गदितं पृथिव्यां ॥ ४ ॥ जयतिजगति विद्मो भक्तधुर्यः क्रियावान्प्र
शमितभवभीतिर्ब्रह्मदासात्मजो यं ॥ निखिलकलुषहंत्री मोहदात्री च यस्य स्फुरति हरिकरोक्तिः सिद्धनारा
यणस्य ॥ ५ ॥ श्रीसिद्धनारायणदासग्रंथं ये वैद्यकं वाप्यथ ज्योतिषं वा ॥ विलोकयिष्यंति नृपांगणे ते पूज्या
भविष्यंति हरिर्जगाद ॥ ६ ॥ हरिजीवदत्तमाशीर्वाद श्लोकषट्कमिदं सिद्धयेस्तु ॥ ॥ इति श्रीब्रह्मदासपुत्र श्री
नारायणदाससिद्धविरचिते वैद्यवशास्त्रे पंचदशोध्यायः समाप्तः ॥ ॥ १५ ॥ ॥ वैद्यवशास्त्रं समाप्तमिति ॥
६५७॥ सम्वत् १९२६ ॥ शाके १७९१ ॥ वाराणसीप्रसादस्य नियोगेन तु यत्नतः ॥ काशीसंस्कृतमुद्रायामङ्कितो
यं विचक्षणैः ॥ १ ॥ काश्यां त्रिपुरभैरवीसन्निधौ श्री ३ युतबाबूफतेहनारायणसिंहजीसमभिसुजोनिकेतने काशीसंस्कृ

॥इति प्रश्नवैष्णवसमाप्तः॥ ॥